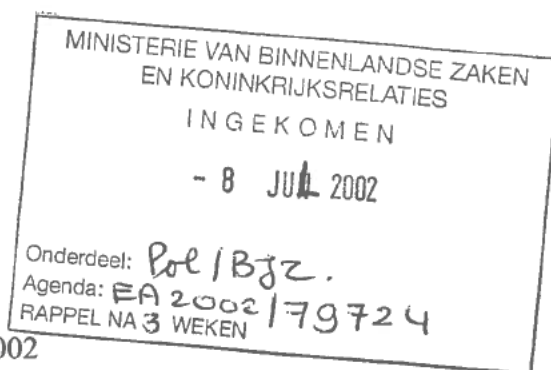

VRJZ
gavdise
uwer!
bblz

KOPIE TOPSTUK

Den Haag, 8 juli 2002

Aan de minister van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Kenmerk: 2010212350

Namens de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal heb ik de eer u mede te delen dat door het lid Van Dijke vragen overeenkomstig artikel 134 van het Reglement van Orde zijn ingediend.

Ik verzoek u de vragen binnen drie weken te beantwoorden. Mocht u hiertoe niet in staat zijn, dan dient u dit onder opgave van redenen aan de Voorzitter te laten weten.

Indien de vragen niet binnen zes weken zijn beantwoord komen ze tijdens het mondelinge vragen uur van dinsdag 3 september 2002 aan de orde.

De tekst van de artikelen 134 en 135 van het Reglement van Orde, met betrekking tot schriftelijke vragen, is aan ommezijde van deze brief afgedrukt.

De Griffier van de Tweede
Kamer der Staten-Generaal,
10.2.e

griffie Tweede Kamer
der Staten-Generaal
070 - 10.2.e

Verzoek bij beantwoording datum, kenmerk en onderwerp te vermelden.

Indienen
schriftelijke
vragen

Artikel 134.

1. Het lid dat schriftelijke vragen wil stellen aan een of meer ministers dient deze vragen bij de Voorzitter in. De vragen dienen kort en duidelijk geformuleerd te zijn.

2. De Voorzitter zendt de vragen aan de desbetreffende minister, tenzij bij hem wegens vorm of inhoud van de vragen daartegen overwegend bezwaar bestaat. De doorgezonden vragen brengt de Voorzitter ter kennis van de leden en worden door hem openbaar gemaakt.

Beantwoording
schriftelijke
vragen

Artikel 135.

1. Indien de minister niet in staat is de vragen binnen drie weken te beantwoorden, laat hij dit de Voorzitter onder opgave van redenen weten.

2. Indien de vragen niet binnen zes weken zijn beantwoord, worden ze aan het begin van het eerstvolgende mondelinge vragen uur gesteld. De vragensteller kan toestaan dat hiervan wordt afgeweken.

3. De minister kan aan de Voorzitter te kennen geven dat hij een vraag niet schriftelijk maar mondeling wil beantwoorden. De vraag wordt dan beantwoord tijdens het eerstvolgende mondelinge vragen uur.

4. De vragen worden met de schriftelijke antwoorden opgenomen in het Aanhangsel van de Handelingen.

Mondelinge
beantwoording

Aanhangsel
Handelingen

2010212350

Vragen van lid **Van Dijke** (ChristenUnie) aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over *de demonstratie te Assen ter herdenking van de Armeense Genocide*. (Ingezonden 5 juli 2002)

1
Hebt u kennisgenomen van de reactie van de burgemeester van Assen, mevr. Van As, op uw antwoorden op schriftelijke vragen¹ over de gebeurtenissen bij de demonstratie die op woensdag 24 april jl. plaatsvond in Assen ter gelegenheid van de herdenking van de Armeense genocide (1915) waarvoor toestemming was verleend door het College van Burgemeester en Wethouders en door de politie?

2
Hoe beoordeelt u de ontkenning van deze burgemeester waarin zij ontkent dat er sprake is van een opdracht van de politie om bepaalde woorden uit de spandoeken te knippen, terwijl u op mijn vragen (zie vraag 2) bevestigt dat in opdracht van de politie is gehandeld?

3
Bent u het met mij eens dat de burgemeester in haar reactie voorbij gaat aan het feit dat u in het antwoord op mijn vragen (zie vraag 3) stelt dat een voorafgaande controle van en actieve bestuurlijke bemoeienis met de inhoud van de uit

te dragen standpunten niet valt niet binnen het kader van de Wet openbare manifestaties en derhalve ongeoorloofd is?

4
Deelt u de mening van de burgemeester van Assen dat de strijdigheid tussen uw antwoord op de door mij gestelde vragen en de feitelijke gang van zaken is terug te voeren op «strijdigheid tussen de geest en de letter van de wet»?

5
Wat hebt u gedaan of wat gaat u doen om de burgemeester van Assen ervan te overtuigen dat het optreden van de politie rondom de demonstratie van de Armeense gemeenschap in Assen niet geoorloofd was?

6
Bent u het met mij eens dat – gelet op de gang van zaken voorafgaand aan de demonstratie en de reactie van de burgemeester na uw beantwoording van mijn vragen – een verontschuldiging in de richting van de Armeense gemeenschap in de rede ligt?

7
Bent u bereid om – in het algemeen – burgemeesters te wijzen op hun verantwoordelijkheden en mogelijkheden als het om de toepassing van de Wet openbare manifestaties gaat?

¹ Aanhangsel Handelingen nr. 1304, Vergaderjaar 2001–2002.

TT-PK - 6 SEP. 2002

Datum
26 augustus 2002

Ons kenmerk
EA2002/79724

Onderdeel
Politie / Bestuurlijke en
Juridische Zaken

Inlichtingen
10.2.e
T (070) 10.2.e
F (070) 10.2.e

Uw kenmerk

De voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

RT-PK - 9 SEP. 2002

Minuut

Onderwerp
antwoorden op kamervragen over de demonstratie te
Assen ter herdenking van de Armeense genocide

Blad
1 van 1

Aantal bijlagen
1

Bezoekadres
Schedeldoekshaven 200
2511 EZ Den Haag

Postadres
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Van
10.2.e

Lijnparaaf

hBJZ

dPOL

dgOOV

Medeparaaf

CZW

Afschrift aan

✓ Archief

✓ 10.2.e

✓ 10.2.e

Kamer

H16.24

H18.03

H10.20

Afschrift aan

Kamer

Visie

Weer voorleggen

Datum

Geldig bezwaar

Begrotingsjaar

Begrotingsartikel

Bedrag

€

Budgetregel

Verzendgegevens

Uiterste verzenddatum

Aanwijzingen

☐ Aantekenen

☐ Per expresse

☐ Per koerier

☐ Per e-mail

☐ Per fax

☐ Internet

☐ Staatscourant

☐ Diplomail Aruba

☐ Diplomail Curaçao

☐ Diplomail St. Maarten

Verzonden door

Naam

10.2.e

Verzenddatum

9/9/02

Bijzonderheden

- minute

De voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Onderwerp

antwoorden op kamervragen over de
demonstratie te Assen ter herdenking van de
Armeense genocide

Hierbij bied ik u de antwoorden aan op de schriftelijke vragen die zijn gesteld over
de demonstratie te Assen ter herdenking van de Armeense genocide door het lid
Van Dijke (ChristenUnie). Deze vragen zijn ingezonden op 5 juli 2002 (kenmerk
2010212350).

DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

10.2.e

J.W. Remkes

Datum

26 augustus 2002

Ons kenmerk

EA2002/79724

Onderdeel

Politie / Bestuurlijke en
Juridische Zaken

Inlichtingen

10.2.e

T (070) 10.2.e

F (070) 10.2.e

Uw kenmerk

Blad

1 van 1

Aantal bijlagen

1

Bezoekadres

Schedeldoekshaven 200
2511 EZ Den Haag

Postadres

Postbus 20011
2500 EA Den Haag

concept antwoorden

?

2

2

Datum
6 september 2002

Ons kenmerk
EA2002/79724

Onderdeel
Politie / Bestuurlijke en
Juridische Zaken

Inlichtingen

10.2.e
T (070) 10.2.e
F (070) 10.2.e

Uw kenmerk

De voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Onderwerp
antwoorden op kamervragen over de
demonstratie te Assen ter herdenking van de
Armeense genocide

Blad
1 van 1

Aantal bijlagen
1

Bezoekadres
Schedeldoekshaven 200
2511 EZ Den Haag

Postadres
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Hierbij bied ik u de antwoorden aan op de schriftelijke vragen die zijn gesteld over de demonstratie te Assen ter herdenking van de Armeense genocide door het lid Van Dijke (ChristenUnie). Deze vragen zijn ingezonden op 5 juli 2002 (kenmerk 2010212350).

DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

10.2.e

J.W. Remkes

Overeenkomstig het oorspronkelijke,
DE DIRECTIE
INFORMATIEBEDIENING

10.2.e

J. A. Bremmers

2010212350

Vragen van lid Van Dijke (CristenUnie) aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over de demonstratie te Assen ter herdenking van de Armeense Genocide. (Ingezonden 5 juli 2002)

1

Hebt u kennisgenomen van de reactie van de burgemeester van Assen, mevrouw Van As, op uw antwoorden op schriftelijke vragen over de gebeurtenissen bij de demonstratie die op woensdag 24 jl. plaatsvond in Assen ter gelegenheid van de herdenking van de Armeense genocide (1915) waarvoor toestemming was verleend door het College van Burgemeesters en Wethouders en door de politie?

Antwoord

Ja.

2

Hoe beoordeelt u de ontkenning van deze burgemeester waarin zij ontkent dat er sprake is van een opdracht van de politie om bepaalde woorden uit de spandoeken te knippen, terwijl u op mijn vragen (zie vraag 2) bevestigt dat in opdracht van de politie is gehandeld.

Antwoord

In het ambtsbericht dat ik van de burgemeester heb ontvangen meldt zij dat vlak voor de demonstratie de politie de organisatoren, het 24 april-comité, heeft gewezen op de eerder gemaakte afspraken omtrent de inhoud van de spandoeken. De gebezigde teksten waren volgens haar niet in overeenstemming met wat daarover was afgesproken. Het comité zou de politie hebben gevraagd of zij de spandoeken konden meenemen indien bepaalde woorden verwijderd zouden worden. De politie heeft daarmee ingestemd. In deze zin kan de uitleg van de burgemeester dat er geen sprake was van een opdracht maar van het nakomen van eerder gemaakte afspraken worden begrepen.

Het 24 april-comité heeft mij, naar aanleiding van mijn antwoord op uw vorige vragen betreffende dit onderwerp – op 11 juli jl. een brief gestuurd. In een bijlage bij deze brief (een brief van 22 mei jl. gericht het college van B&W van Assen) schrijft het comité “tijdens het gesprek van 19 april jl. is onzerzijds begrip getoond voor het standpunt van de gemeente geen opruiende en/of beledigende teksten te laten gebruiken. Dat was evenmin de bedoeling van de organisatie. Kennelijk verschillende we van mening waar het gaat om de termen “opruiende” en “beledigende”. Voorts schrijft het comité aan mijn ambtsvoorganger dat afspraken over het (niet) noemen van ‘Turkije’ dan wel de ‘Turkse overheid’ op spandoeken niet zijn gemaakt. Niet in de voorbespreking tussen de gemeente Assen en het 24 april-comité en niet in een schriftelijke bijeenkomst. Volgens de uitleg van het 24 april-comité was er wel sprake van een opdracht van de zijde van de politie om bepaalde woorden te verwijderen.

Overigens behoeft de vraag of er nu wel of geen opdracht door de politie is gegeven om bepaalde teksten te verwijderen geen verder onderzoek. In de antwoorden van mijn ambtsvoorganger op de eerdere vragen betreffende dit onderwerp is reeds aangegeven dat een voorafgaande controle van en actieve bestuurlijke bemoeienis met de uit te dragen standpunten niet binnen het kader van de Wet openbare manifestaties (Wom) valt en ongeoorloofd is. Er was derhalve geen basis voor de volgens de gemeente voorafgaand aan de demonstratie gemaakte afspraken met het 24 april comité. Daarenboven is – zoals in de

eerdere beantwoording ook reeds door mijn ambtsvoorganger werd aangegeven - het vooraf beoordelen van teksten van spandoeken op hun inhoud een schending van het verbod van censuur zoals dat voortvloeit uit de artikelen 7 en 9 van de Grondwet.

3

Bent u het met mij eens dat de burgemeester in haar reactie voorbij gaat aan het feit dat u in het antwoord op mijn vragen (zie vraag 3) stelt dat een voorafgaande controle van en actieve bestuurlijke bemoeienis met de inhoud van de uit te dragen standpunten niet valt binnen het kader van de Wet openbare manifestaties en derhalve ongeoorloofd is.

Antwoord

Ja.

4

Deelt u de mening van de burgemeester van Assen dat de strijdigheid tussen uw antwoord op de door mij gestelde vragen en de feitelijke gang van zaken is terug te voeren op "strijdigheid tussen de geest en de letter van de wet"?

Antwoord

Nee.

5

Wat hebt u gedaan of wat gaat u doen om de burgemeester van Assen ervan te overtuigen dat het optreden van de politie rondom de demonstratie van de Armeense gemeenschap niet geoorloofd was?

Antwoord

De antwoorden van mijn ambtsvoorganger op de vorige serie vragen betreffende dit onderwerp zijn langs ambtelijke weg aan de gemeente ter beschikking gesteld, zodat kennis kon worden genomen van het regeringsstandpunt in deze. Uit het persbericht dat de burgemeester heeft doen uitgaan maak ik evenwel op dat zij vasthoudt aan haar interpretatie van de wet.

Naar aanleiding van het persbericht van de burgemeester en de onderhavige vragen zal ik de burgemeester van Assen de onderhavige antwoorden onder de aandacht brengen; ik zal haar verzoeken te bevorderen dat het beleid van de gemeente Assen met betrekking tot demonstraties voortaan in overeenstemming zal zijn met de Wet.

6

Bent u het met mij eens dat – gelet op de gang van zaken voorafgaand aan de demonstratie en de reactie van burgemeester na uw beantwoording van mijn vragen – een verontschuldiging in de richting van de Armeense gemeenschap in de rede ligt.

Antwoord

Zoals uit bovenstaande blijkt, ben ik van mening dat niet is gehandeld volgens de Wet openbare manifestaties. Ik laat het echter aan de inschatting van de burgemeester zelf over of het wenselijk is zich terzake jegens de organisatie te verontschuldigen.

7

Bent u bereid om – in het algemeen – burgemeesters te wijzen op hun verantwoordelijkheden en mogelijkheden als het om de toepassing van de Wet openbare manifestaties gaat?

Antwoord

Ik heb geen aanwijzingen dat in de kring van burgemeesters onzekerheid bestaat over de implicaties die de Wet openbare manifestaties heeft voor hun eigen bestuurlijk handelen. Zou ik terzake wel signalen ontvangen, dan ben ik graag bereid hen nadere tekst en uitleg te geven, zo nodig in de vorm van een rondschrĳven.

bylage 3

BURGEMEESTER
VAN ASSEN

10.2.e

→ 81/8

9401 JW ASSEN, 30 juli 2002
Noordersingel 33
tel. 0592 - 366911

Briefnr. : CS/2002-1367
Onderwerp : vervolg kamervragen lid Van Dijke

MINISTERIE VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES	
DIRECTIE POLITIE INGEKOMEN	
31 JULI 2001	
Onderdeel:	POL/B73
Agenda:	EA2002/82756
RAPPEL NA:	3 weken

AAN

Aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
t.a.v. de directeur Politie,
Postbus 20011,
2500 EA DEN HAAG.

HBJZ 11/7

Excellentie,

EA2002/79777

Uw ambtsvoorganger heeft mij recent verzocht om u op de hoogte te brengen van mijn reactie op zijn antwoorden op de schriftelijke vragen van het Tweede Kamerlid Van Dijke (ChristenUnie) over de gebeurtenissen bij de Armeense demonstratie op 24 april jl. in Assen. Tevens heeft uw ambtsvoorganger mij gevraagd om u van bericht en raad te dienen aangaande hernieuwde schriftelijke vragen van hetzelfde kamerlid over bovengenoemde kwestie.

Bijgaand doe ik u toekomen het persbericht, dat heeft gediend als mijn reactie op de antwoorden van uw ambtsvoorganger. De inhoud hiervan spreekt voor zich.

Ten aanzien van de hernieuwde schriftelijke kamervragen bericht ik u, voor zover het mij regardeert (vragen 2, 3, 4 en 6), als volgt.

Ad 2.

Ik hecht eraan om nogmaals de feitelijke gang van zaken op een juiste wijze weer te geven. Ten behoeve van de voorbereiding van de demonstratie hebben de organisatie (het 24 april comité), de gemeente Assen en de politie met elkaar overlegd en zijn afspraken gemaakt. Dit alles in het belang van een goed verloop van de demonstratie. De politie heeft het 24 april comité kort voorafgaande aan de start van de demonstratie gewezen op de eerder gemaakte afspraken omtrent de inhoud van spandoeken. De gebezigde teksten waren niet in overeenstemming met wat daarover was afgesproken. Dit werd erkend en het 24 april comité heeft daarop de politie gevraagd of zij bepaalde woorden mochten verwijderen, zodat de spandoeken toch meegenomen konden worden tijdens de demonstratie. Daarmee heeft de politie ingestemd. Ik ben van mening dat daarmee geen inbreuk is gemaakt op de vrijheid van meningsuiting. Er zijn in onderling overleg, in volledige wilsovereenstemming afspraken gemaakt over de wijze, waarop het 24 april comité gebruik wilde gaan maken van de vrijheid van meningsuiting. Een schending van het verbod van censuur is dan ook niet aan de orde.

Ad 3.

Het 24 april comité heeft de gemeente Assen gevraagd om toestemming te verlenen aan een vreedzame protestdemonstratie tegen het omstreden besluit daterende uit het jaar 2000 van het college, de tekst "Armeense Genocide" niet toe te staan op de gedenksteen. De gemeente Assen kan dit (i.c. het doel van de betoging) niet anders interpreteren dan een demonstratie tegen gemeentelijke besluitvorming.

De burgemeester mag zich, gelet op het stelsel van voorafgaande kennisgeving, laten informeren over naam en adres van degene die de betoging houdt, het doel van de betoging, de datum waarop de betoging wordt gehouden en het tijdstip van aanvang en van beëindiging, de plaats en voor zover van toepassing, de route en de plaats van beëindiging, voor zover van toepassing, de wijze van samenstelling, maatregelen die degene die de betoging houdt zal treffen om een regelmatig verloop te bevorderen. Ik heb mij op basis van de informatie van het 24 april comité een beeld gevormd en maatregelen willen treffen. Bijvoorbeeld over de voorgenomen route van de betoging in relatie tot de op 24 april geplande weekmarkt op een deel van die route. Het spreekt voor zich, dat deze maatregelen niet zonder meer (en) eenzijdig worden opgelegd, maar dat vooraf overleg met het organiserend comité plaatsvindt. Dit is in goede verstandhouding en harmonie gebeurd, onder meer in een afrondend gesprek op 19 april 2002.

De kwestie omtrent de Armeense gedenksteen in Assen speelt reeds vanaf 1999 en ligt uiterst gevoelig bij zowel de Armeense als de Turkse gemeenschap in Assen, maar ook landelijk en - gelet op de vele binnengekomen reacties in de openbare voorbereidingsprocedure - mondiaal. Het 24 april comité heeft aangegeven, dat de demonstratie was gericht tegen het besluit van de gemeente Assen, niet tegen de houding of standpunten van de Turkse gemeenschap of de Republiek Turkije. De gemeente Assen en het 24 april comité hebben daarom ook afspraken gemaakt over spandoeken die door de Turkse gemeenschap in Assen en Nederland of de Republiek Turkije als kwetsend of provocerend kan worden opgevat. Bij het 24 april comité was wilsovereenstemming om dergelijke afspraken te maken.

Ad 4.

Hierbij wordt verwezen naar het antwoord op vraag 3. De demonstratie werd gehouden tegen een besluit van het college. De gemeente Assen en het 24 april comité waren beide van mening om derden hierbij niet te betrekken. Dat is een praktische afspraak die implicaties heeft voor de voorbereiding en het verloop van een demonstratie.

De Wet openbare manifestaties voorziet niet in het maken van afspraken omtrent inhoud van de uit te dragen meningsuiting. De burgemeester mag zich wel laten informeren over doel en aard van de demonstratie. Daarmee wordt gewaarborgd dat de burgemeester, indien nodig, maatregelen kan nemen om een ordelijk verloop van de demonstratie te bevorderen. Het uitoefenen van vrijheid van meningsuiting door een individu of door groepen door middel van een demonstratie, houdt een verplichting in voor de overheid, i.c. de gemeente Assen, om dat in een goede orde te laten verlopen. In dat perspectief is het niet meer dan redelijk dat hierover vooraf afspraken gemaakt worden in relatie tot intentie en doel van een demonstratie, zoals die de initiatiefnemers voor ogen staat. Dat is in onderhavige kwestie dan ook gebeurd. Ik heb hierbij noch beperkingen in de vrijheid van meningsuiting noch censuur opgelegd.

Ad 6.

Nee, geenszins. Het 24 april comité heeft op 24 april 2002 zijn demonstratie gehouden tegen het omstreden besluit van de gemeente Assen, de tekst "Armeense Genocide" niet toe te staan op de gedenksteen. Over het feit, dat het 24 april comité een aantal van de vooraf gemaakte afspraken niet is nagekomen, heb ik reeds met datzelfde comité uitgebreid en voor mij afdoende van gedachten gewisseld.

Ik hoop u hiermee van dienst te zijn geweest.

10.2.e

Hoogachtend

Mw. ~~D.~~ van As - Kleijwegt.

Nota

Onderwerp

antwoorden op kamervragen Van Dijke over de demonstratie te Assen ter herdenking van de Armeense genocide

Datum

26 augustus 2002

Kenmerk

EA2002/79724

Onderdeel

Politie / Bestuurlijke en Juridische Zaken

Inlichtingen

10.2.e
1 (v/u)
F (070)

Blad

1 van 2

Aantal bijlagen

Aan

de Minister

Van

Lijnparaaf

hBJZ

dpOL

dgOOV

SG

Advies/actie

1. Bijgevoegde conceptantwoorden paraferen (EA2002/79724)
2. Bijgevoegde brief aan de burgemeester van Assen paraferen (EA2002/82756)
3. Bijgevoegde brief aan het 24 april Comité paraferen (EA2002/81190)

Aanleiding

Het kamerlid Van Dijke (ChristenUnie) heeft op 5 juli jl. vervolgvragen gesteld over een demonstratie te Assen ter herdenking van de Armeense genocide. De organisatie van de demonstratie, het 24-april Comité, heeft uw ambtsvoorganger op 11 juli jl. over deze kwestie een brief gestuurd. Op 28 juli jl. heeft deze organisatie u een brief gestuurd waarin zij ingaat op de vrijheid van meningsuiting en de Armeense genocide.

Samenvattende toelichting

Op 24 april jl. heeft in Assen een demonstratie plaatsgevonden ter herdenking van de Armeense genocide (in 1915 zijn door de toenmalige regering van Turkije 1,5 mln. Armeniërs vermoord). Zoals gebruikelijk zijn voorafgaand aan de demonstratie afspraken gemaakt tussen gemeente en organisatie over de route, aantal verwachte deelnemers e.d. (stelsel van voorafgaande kennisgeving). Volgens de gemeente zijn hierbij ook afspraken gemaakt over het niet meedragen van provocerende teksten. Omdat echter deze laatste afspraak naar de mening van de gemeente werd geschonden, heeft de politie vlak voor de start van de demonstratie de organisatie verzocht (of gedwongen, hierover verschillen de gemeente en de organisatie van mening) enkele woorden uit de spandoeken te knippen. Het betrof hier woorden als Turkije en Turkse overheid. Deze zouden provocerend zijn richting de Turkse gemeenschap.

De heer van Dijke heeft naar aanleiding hiervan op 2 mei jl. vragen gesteld aan de minister van BZK. Hij heeft gevraagd in hoeverre het optreden van de politie

gerechtvaardigd was. De minister heeft geantwoord (**bijlage 1**) dat in de Wet openbare manifestaties (Wom) een duidelijk kader is gegeven voor de wijze waarop het recht tot betoging op gemeentelijk niveau kan worden gereguleerd. Hierin staat o.a. dat de keuze van de organisatie voor het tijdstip en de plaats van de betoging in eerste instantie bepalend is en dat dat ook het uitgangspunt van het lokale gezag moet zijn. Een voorafgaande controle en actieve bestuurlijke bemoeienis met de inhoud van de uit te dragen standpunten valt niet binnen het kader van de Wom en is ongeoorloofd. Slechts achteraf, als blijkt dat de betogers discriminerende of beledigende teksten uitdragen, kan de politie de desbetreffende spandoeken in beslag nemen. Op basis hiervan was de conclusie dat het optreden van de politie in Assen dus niet geoorloofd was.

Datum
26 augustus 2002

Kenmerk
EA2002/79724

Blad
2 van 2

De burgemeester van Assen heeft naar aanleiding van de antwoorden aan de Tweede Kamer een persbericht doen uitgaan (**bijlage 2**) waarin zij stelt dat de 'reprimande' van de minister van BZK meer lijkt te zijn gebaseerd op een theoretische uitleg van de wet dan op de praktijk. De heer Van Dijke heeft hierop op 5 juli jl. nieuwe vragen gesteld. Hij vraagt onder andere hoe u de ontkenning van de burgemeester beoordeelt en wat u gaat doen om de burgemeester te overtuigen dat het optreden van de politie ongeoorloofd was. Ten behoeve van de beantwoording is ambtsbericht opgevraagd bij de burgemeester (**bijlage 3**).

In uw antwoorden (**concept bijgevoegd: minuut 1**) veroordeelt u de opvatting van de burgemeester en meldt u dat de uitleg van de wet zoals aangegeven in de vorige antwoorden geen theoretische is. U schrijft dat u de burgemeester van Assen hierover een brief zult schrijven (**concept bijgevoegd: minuut 2**) waarin u dit onder haar aandacht brengt en haar verzoekt in het vervolg conform de wet te handelen.

De organisatie van de demonstratie, het 24-april Comité, heeft uw ambtsvoorganger op 11 juli jl. een brief geschreven (**bijlage 4**) naar aanleiding van het persbericht. De organisatie ontkent daarin dat er afspraken zijn gemaakt over mee te voeren teksten. Vervolgens heeft de organisatie op 28 juli jl. u een brief geschreven (**bijlage 5**) waarin zij u vraagt te bevorderen dat ten aanzien van de kwestie van de Armeense genocide de vrijheid van meningsuiting volledig wordt gerespecteerd. In dat verband vergelijkt de organisatie de Armeense genocide met de joodse holocaust en schrijft zij het 'knellend' te vinden, dat de ontkenning van de Armeense genocide vrijelijk plaatsvindt, terwijl de joodse holocaust niet is toegestaan.

In uw antwoordbrief aan het 24-april Comité (**concept bijgevoegd: minuut 3**) gaat u in op beide brieven. In reactie op de eerste brief verwijst u korthedshalve naar uw antwoorden aan de Tweede Kamer, waarin wordt ingegaan op de beide zaken die volgens het 24-april Comité opheldering behoeven. In reactie op de tweede brief geeft u een toelichting op het wettelijk regime inzake de vrijheid van meningsuiting en beperkingen die daarop door de formele wetgever zijn gesteld (verbod van discriminatie, art. 137c-e Wetboek van Strafrecht). Tevens wijst u het 24-april Comité op de mogelijkheid een klacht in te dienen bij het openbaar ministerie, wanneer naar haar mening in een concreet geval een uiting inzake ontkenning van genocide van Armeniërs voldoet aan de delictsomschrijving van voornoemde strafbepalingen inzake discriminatie.

Datum
26 augustus 2002

Ons kenmerk
EA2002/82756

Onderdeel
Politie / Bestuurlijke en
Juridische Zaken

Inlichtingen
10.2.e
T (070) 10.2.e
F (070) 10.2.e

Uw kenmerk
CS/2002-1367

Blad
1 van 1

Aantal bijlagen
1
Bezoekadres
Schedeldoekshaven 200
2511 EZ Den Haag

Postadres
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

TT-PK - 6 SEP. 2002

RT-PK - 9 SEP. 2002

De burgemeester van de gemeente Assen
Mevrouw D. van As - Kleijwegt
Noordersingel 33
9401 JW Assen

Minuut

Onderwerp
Uitleg Wet openbare manifestaties

Lijnparaaf

Medeparaaf

hBJZ

CZW

dPOL

dgOOV

Afschrift aan

Kamer

Afschrift aan

Kamer

✓ Archief

H16.24

✓ 10.2.e

H18.03

✓ 10.2.e

H10.20

Visie

Weer voorleggen

Datum

Geldelijk bezwaar

Begrotingsjaar

Begrotingsartikel

Bedrag

Budgetregel

€

Verzendgegevens

Uiterste verzenddatum

Aanwijzingen

☐ Aantekenen

☐ Per expresse

☐ Per koerier

☐ Per e-mail

☐ Per fax

☐ Internet

☐ Staatscourant

☐ Diplomail Aruba

☐ Diplomail Curaçao

☐ Diplomail St. Maarten

Verzonden door

Naam

Verzenddatum

9/9/02

Bijzonderheden

Datum
6 september 2002

Ons kenmerk
EA2002/82756

Onderdeel
Politie / Bestuurlijke en
Juridische Zaken

Inlichtingen
10.2.e

T (070) 10.2.e
F (070) 10.2.e

Uw kenmerk
CS/2002-1367

Blad
1 van 2

Aantal bijlagen
1

Bezoekadres
Schedeldoekshaven 200
2511 EZ Den Haag

Postadres
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

De burgemeester van de gemeente Assen
Mevrouw D. van As - Kleijwegt
Noordersingel 33
9401 JW Assen

Onderwerp
Uitleg Wet openbare manifestaties

Door middel van deze brief doe ik u mijn antwoorden toekomen op vragen van het kamerlid Van Dijke (ChristenUnie) van 5 juli jl. over de demonstratie in uw gemeente ter herdenking van de Armeense genocide. De heer Van Dijke heeft deze vragen gesteld naar aanleiding van uw persbericht van 26 juni jl. betreffende de antwoorden van mijn ambtsvoorganger op zijn vragen van 2 mei jl. over hetzelfde onderwerp.

In het persbericht meldt u dat de antwoorden meer lijken te zijn gebaseerd op een theoretische uitleg van de wet dan op de praktijk. Daarbij merkt u op dat voorafgaand aan de demonstratie afspraken zijn gemaakt met de organisatie om geen provocerende teksten mee te voeren. In uw antwoord van 30 juli jl. op mijn verzoek om ambtsbericht wijst u er daarbij op dat deze afspraken in volledige wilsovereenstemming zijn gemaakt. Zoals u uit de bijgevoegde antwoorden op de vragen van de heer Van Dijke kunt afleiden, ben ik van mening dat er in de eerdere antwoorden geen sprake is van een theoretische uitleg van Wet openbare manifestaties (Wom). Een voorafgaande controle van en actieve bestuurlijke bemoeienis met de uit te dragen standpunten is volgens de Wom ongeoorloofd. De vraag of er sprake is van (volledige) wilsovereenstemming doet niet ter zake. Hoewel ik begrip heb voor het feit dat het vanuit het oogpunt van openbare orde en veiligheid niet wenselijk is dat er provocerende teksten worden meegedragen, is de Wom hierin – in overeenstemming met artikel 7 Grondwet – duidelijk. Er kan slechts (achteraf) worden ingegrepen indien er sprake is van discriminerende of beledigende teksten. Hiervan was in het onderhavige geval – hoewel het uiteindelijke oordeel hierover natuurlijk aan een rechter is – naar mijn mening geen sprake.

Datum
6 september 2002

Ons kenmerk
EA2002/82756

Blad
2 van 2

Ik vind het in ieder geval van belang u erop te wijzen dat bij demonstraties gehandeld dient te worden conform de Wom. Ik wil u derhalve verzoeken deze in toekomstige gevallen onverkort toe te passen.

DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES,

10.2.e

J. W. Remkes

Overeenkomstig het oorspronkelijke,
DE DIRECTEUR

10.2.e

2010212350

Vragen van lid Van Dijke (CristenUnie) aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over de demonstratie te Assen ter herdenking van de Armeense Genocide. (Ingezonden 5 juli 2002)

1

Hebt u kennisgenomen van de reactie van de burgemeester van Assen, mevrouw Van As, op uw antwoorden op schriftelijke vragen over de gebeurtenissen bij de demonstratie die op woensdag 24 jl. plaatsvond in Assen ter gelegenheid van de herdenking van de Armeense genocide (1915) waarvoor toestemming was verleend door het College van Burgemeesters en Wethouders en door de politie?

Antwoord

Ja.

2

Hoe beoordeelt u de ontkenning van deze burgemeester waarin zij ontkent dat er sprake is van een opdracht van de politie om bepaalde woorden uit de spandoeken te knippen, terwijl u op mijn vragen (zie vraag 2) bevestigt dat in opdracht van de politie is gehandeld.

Antwoord

In het ambtsbericht dat ik van de burgemeester heb ontvangen meldt zij dat vlak voor de demonstratie de politie de organisatoren, het 24 april-comité, heeft gewezen op de eerder gemaakte afspraken omtrent de inhoud van de spandoeken. De gebezigde teksten waren volgens haar niet in overeenstemming met wat daarover was afgesproken. Het comité zou de politie hebben gevraagd of zij de spandoeken konden meenemen indien bepaalde woorden verwijderd zouden worden. De politie heeft daarmee ingestemd. In deze zin kan de uitleg van de burgemeester dat er geen sprake was van een opdracht maar van het nakomen van eerder gemaakte afspraken worden begrepen.

Het 24 april-comité heeft mij, naar aanleiding van mijn antwoord op uw vorige vragen betreffende dit onderwerp – op 11 juli jl. een brief gestuurd. In een bijlage bij deze brief (een brief van 22 mei jl. gericht het college van B&W van Assen) schrijft het comité “tijdens het gesprek van 19 april jl. is onzerzijds begrip getoond voor het standpunt van de gemeente geen opruiende en/of beledigende teksten te laten gebruiken. Dat was evenmin de bedoeling van de organisatie. Kennelijk verschillende we van mening waar het gaat om de termen “opruiende” en “beledigende”. Voorts schrijft het comité aan mijn ambtsvoorganger dat afspraken over het (niet) noemen van ‘Turkije’ dan wel de ‘Turkse overheid’ op spandoeken niet zijn gemaakt. Niet in de voorbespreking tussen de gemeente Assen en het 24 april-comité en niet in een schriftelijke bijeenkomst. Volgens de uitleg van het 24 april-comité was er wel sprake van een opdracht van de zijde van de politie om bepaalde woorden te verwijderen.

Overigens behoeft de vraag of er nu wel of geen opdracht door de politie is gegeven om bepaalde teksten te verwijderen geen verder onderzoek. In de antwoorden van mijn ambtsvoorganger op de eerdere vragen betreffende dit onderwerp is reeds aangegeven dat een voorafgaande controle van en actieve bestuurlijke bemoeienis met de uit te dragen standpunten niet binnen het kader van de Wet openbare manifestaties (Wom) valt en ongeoorloofd is. Er was derhalve geen basis voor de volgens de gemeente voorafgaand aan de demonstratie gemaakte afspraken met het 24 april comité. Daarenboven is – zoals in de

eerdere beantwoording ook reeds door mijn ambtsvoorganger werd aangegeven - het vooraf beoordelen van teksten van spandoeken op hun inhoud een schending van het verbod van censuur zoals dat voortvloeit uit de artikelen 7 en 9 van de Grondwet.

3

Bent u het met mij eens dat de burgemeester in haar reactie voorbij gaat aan het feit dat u in het antwoord op mijn vragen (zie vraag 3) stelt dat een voorafgaande controle van en actieve bestuurlijke bemoeienis met de inhoud van de uit te dragen standpunten niet valt binnen het kader van de Wet openbare manifestaties en derhalve ongeoorloofd is.

Antwoord

Ja.

4

Deelt u de mening van de burgemeester van Assen dat de strijdigheid tussen uw antwoord op de door mij gestelde vragen en de feitelijke gang van zaken is terug te voeren op "strijdigheid tussen de geest en de letter van de wet"?

Antwoord

Nee.

5

Wat hebt u gedaan of wat gaat u doen om de burgemeester van Assen ervan te overtuigen dat het optreden van de politie rondom de demonstratie van de Armeense gemeenschap niet geoorloofd was?

Antwoord

De antwoorden van mijn ambtsvoorganger op de vorige serie vragen betreffende dit onderwerp zijn langs ambtelijke weg aan de gemeente ter beschikking gesteld, zodat kennis kon worden genomen van het regeringsstandpunt in deze. Uit het persbericht dat de burgemeester heeft doen uitgaan maak ik evenwel op dat zij vasthoudt aan haar interpretatie van de wet.

Naar aanleiding van het persbericht van de burgemeester en de onderhavige vragen zal ik de burgemeester van Assen de onderhavige antwoorden onder de aandacht brengen; ik zal haar verzoeken te bevorderen dat het beleid van de gemeente Assen met betrekking tot demonstraties voortaan in overeenstemming zal zijn met de Wet.

6

Bent u het met mij eens dat – gelet op de gang van zaken voorafgaand aan de demonstratie en de reactie van burgemeester na uw beantwoording van mijn vragen – een verontschuldiging in de richting van de Armeense gemeenschap in de rede ligt.

Antwoord

Zoals uit bovenstaande blijkt, ben ik van mening dat niet is gehandeld volgens de Wet openbare manifestaties. Ik laat het echter aan de inschatting van de burgemeester zelf over of het wenselijk is zich terzake jegens de organisatie te verontschuldigen.

7

Bent u bereid om – in het algemeen – burgemeesters te wijzen op hun verantwoordelijkheden en mogelijkheden als het om de toepassing van de Wet openbare manifestaties gaat?

Antwoord

Ik heb geen aanwijzingen dat in de kring van burgemeesters onzekerheid bestaat over de implicaties die de Wet openbare manifestaties heeft voor hun eigen bestuurlijk handelen. Zou ik terzake wel signalen ontvangen, dan ben ik graag bereid hen nadere tekst en uitleg te geven, zo nodig in de vorm van een rondschrĳven.

*6/5-2002 een exemplaar
geleverd aan:
Dir Polakovic
Jhr Geur Gen*

Kenmerk: 2010209890

Namens de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal heb ik de eer u mede te delen dat door het lid Van Dijke vragen overeenkomstig artikel 134 van het Reglement van Orde zijn ingediend.

Ik verzoek u de vragen binnen drie weken te beantwoorden. Mocht u hiertoe niet in staat zijn, dan dient u dit onder opgave van redenen aan de Voorzitter te laten weten.

Indien de vragen niet binnen zes weken zijn beantwoord komen ze tijdens het mondelinge vragenuur van dinsdag // juni 2002 aan de orde.

De tekst van de artikelen 134 en 135 van het Reglement van Orde, met betrekking tot schriftelijke vragen, is aan ommezijde van deze brief afgedrukt.

De Griffier van de Tweede
Kamer der Staten-Generaal,
voor deze

10.2.e

griffie Tweede Kamer
der Staten-Generaal
070-^{10.2.e}

Verzoek bij beantwoording datum, kenmerk en onderwerp te vermelden.

MINISTERIE VAN BINNENLANDSE ZAKEN
EN KONINKRIJKSRELATIES
INGEKOMEN

's-Gravenhage, 3 mei 2002

- 6 MEI 2002

Onderdeel: *Dol/BJZ*
Agenda: *EA 2002/71266*
27/5/02

Aan de minister van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Indienen
schriftelijke
vragen

Artikel 134.

1. Het lid dat schriftelijke vragen wil stellen aan een of meer ministers dient deze vragen bij de Voorzitter in. De vragen dienen kort en duidelijk geformuleerd te zijn.

2. De Voorzitter zendt de vragen aan de desbetreffende minister, tenzij bij hem wegens vorm of inhoud van de vragen daartegen overwegend bezwaar bestaat. De doorgezonden vragen brengt de Voorzitter ter kennis van de leden en worden door hem openbaar gemaakt.

Beantwoording
schriftelijke
vragen

Artikel 135.

1. Indien de minister niet in staat is de vragen binnen drie weken te beantwoorden, laat hij dit de Voorzitter onder opgave van redenen weten.

2. Indien de vragen niet binnen zes weken zijn beantwoord, worden ze aan het begin van het eerstvolgende mondelinge vragen uur gesteld. De vragensteller kan toestaan dat hiervan wordt afgeweken.

3. De minister kan aan de Voorzitter te kennen geven dat hij een vraag niet schriftelijk maar mondeling wil beantwoorden. De vraag wordt dan beantwoord tijdens het eerstvolgende mondelinge vragen uur.

4. De vragen worden met de schriftelijke antwoorden opgenomen in het Aanhangsel van de Handelingen.

Mondelinge
beantwoording

Aanhangsel
Handelingen

2010209890

Vragen van het lid **Van Dijke** (ChristenUnie) aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over *de demonstratie te Assen ter herdenking van de Armeense genocide*. (Ingezonden 2 mei 2002)

1

Hebt u kennisgenomen van de demonstratie die woensdag 24 april jl. plaatsvond in Assen ter gelegenheid van de herdenking van de Armeense genocide (1915), waarvoor toestemming was verleend door het College van Burgemeester & Wethouders en door de politie?

2

Is het u bekend dat uit de bij deze demonstratie gedragen spandoeken, in opdracht van de politie, bepaalde woorden (zoals «Turkije» of «Turkse overheid») moesten worden geknipt?

3

Op welke gronden kon worden gelast dat deze woorden moesten worden geschraapt?

4

Was er naar uw mening grond voor het genoemde optreden van de politie bij deze demonstratie?

5

In welke gevallen is de politie gemachtigd om teksten van spandoeken die worden megedragen bij een demonstratie te wijzigen?

6

Deelt u de mening dat er bij de genoemde demonstratie geen problemen van openbare orde waren, die een dergelijk ingrijpen van de politie noodzakelijk maakte? Is er reden aan te nemen dat ten onrechte een inbreuk is gemaakt op de vrijheid van meningsuiting en de regelingen uit de Wet Openbare Manifestaties?

Minister BZK

Kamervragen

Vraag van	Onderwerp	Registratienummer afhandeling	Uiterlijke datum
Van Dijke,	De demonstratie te Assen ter herdenking van de Armeense genocide.	EA2002/71266	24 mei 2002

	Paraaf	Opmerkingen
Minister BZK	10.2.e	
SG		
PSG		
10.2.e		
10.2.e		
10.2.e		
10.2.e		
10.2.e		
10.2.e		
10.2.e		
10.2.e		

Nota

Onderwerp

Kamervragen Van Dijke (ChristenUnie) over de demonstratie te Assen ter herdenking van de Armeense genocide

Datum

31 mei 2002

Kenmerk

EA2002/71266

Onderdeel

Politie / Bestuurlijke en Juridische Zaken

Inlichtingen

(10.2.e

T (070) 10.2.e

F (070) 10.2.e

Blad

1 van 2

Aantal bijlagen

2

Aan

min BZK

Van

10.2.e

Lijnparaaf

hBJZ

dPOL

dgOOV

Medeparaaf

CZW

Advies/actie

Akkoord gaan met bijgevoegde conceptantwoorden en de conceptbrief paraferen.

Aanleiding

Op 2 mei jl. heeft het kamerlid Van Dijke u schriftelijke vragen gesteld over een demonstratie te Assen op woensdag 24 april jl. ter herdenking van de Armeense genocide. Tijdens deze demonstratie moesten in opdracht van de politie bepaalde woorden (zoals Turkije en Turkse overheid) uit de spandoeken worden geknipt. De heer Van Dijke vraagt u of er voldoende grond was om hiertoe over te gaan.

Samenvattende toelichting

In Assen is vorig jaar – op particulier initiatief – een gedenksteen geplaatst ter herdenking van de anderhalf miljoen Armeniërs die in 1915 zijn omgekomen in West Armenië. Volgens de organisatoren van de demonstratie was hier sprake van genocide, gepleegd door de toenmalige Turkse regering. Nederland heeft zich tot nu toe onthouden van een waardeoordeel. Op de gedenksteen komt de term 'Armeense genocide' niet voor. Volgens de organisatoren is de oorspronkelijke tekst onder druk van de Turkse zijde door de gemeente Assen gewijzigd. De demonstratie richtte zich hierop. Het moge duidelijk zijn dat de gemeente Assen deze visie van de organisatie niet deelt.

Bij de burgemeester van Assen is op 7 mei jl. ambtsbericht opgevraagd. Deze heeft de correspondentie tussen de gemeente en de organisatie aan ons doen toekomen. Hieruit blijkt dat voorafgaand aan de demonstratie is afgesproken dat er geen spandoeken zouden worden megedragen met opruiende teksten of teksten die verwijzen naar Turkije dan wel de Turkse overheid. De organisatie heeft zich akkoord verklaard hiermee. Tijdens de demonstratie werden toch spandoeken megedragen met verwijzingen naar Turkije dan wel de Turkse

20/10/2017

11

2

overheid (tekst spandoeken: Armeense genocide; gepland en systematisch uitgevoerd door de Turkse overheid; Turkse overheid ontkent genocide). De politie heeft ingegrepen en teksten verwijderd. Volgens de gemeente Assen was hierbij geen sprake van censuur – zoals door een aantal demonstranten was aangegeven – maar van het niet nakomen van afspraken.

Datum
31 mei 2002

Kenmerk
EA2002/71266

Blad
2 van 2

In de beantwoording wordt erop gewezen dat het vooraf beoordelen van teksten van spandoeken op hun inhoud is een schending van het verbod op censuur zoals dat voortvloeit uit de artikelen 7 en 9 Grondwet. Alleen achteraf kan – als blijkt dat de betogers discriminerende of beledigende teksten uitdragen – door de politie de desbetreffende spandoeken in beslag worden genomen. Problemen van openbare orde mogen nooit leiden tot voorafgaand ingrijpen ten aanzien van de uitingen die men voornemens is te doen. In de antwoorden wordt dan ook expliciet aangegeven dat het optreden van de politie in Assen naar uw mening niet geoorloofd was.

Indien u akkoord gaat met bijgevoegde antwoorden zal de gemeente Assen op de hoogte worden gesteld van deze antwoorden.

Datum
31 mei 2002

Ons kenmerk
EA2002/71266

Onderdeel
Politie / Bestuurlijke en
Juridische Zaken

Inlichtingen
10.2.e
T (070) 10.2.e
F (070) 10.2.e

Uw kenmerk
2010209890

Blad
1 van 1

Aantal bijlagen
1

Bezoekadres
Schedeldoekshaven 200
2511 EZ Den Haag

Postadres
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

De voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Minuut

Onderwerp
Antwoorden op Kamervragen over de demonstratie te
Assen ter herdenking van de Armeense genocide

31/5/02
Van

10.2.e

Lijnparaaf

hBJZ

pdPOL

pdgOOV

Medeparaaf

CZV

Afschrift aan

Archief

10.2.e

10.2.e

10.2.e

Visie

Kamer

H16.24

H10.41

H18.03

H18.37

Weer voorleggen

Afschrift aan

Kamer

Datum

Geldelijk bezwaar

Begrotingsjaar

Begrotingsartikel

Bedrag

€

Budgetregel

Verzendgegevens

Uiterste verzenddatum

Aanwijzingen

- ☐ Aantekenen
☐ Per expresse
☐ Per koerier
☐ Per e-mail

- ☐ Per fax
☐ Internet
☐ Staatscourant

- ☐ Diplomail Aruba
☐ Diplomail Curaçao
☐ Diplomail St. Maarten

Verzonden door

Naam

Verzenddatum

Bijzonderheden

RT-PK 19 JUNI 2002
RT-PK 20 JUNI 2002

-minute-

De voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Onderwerp
antwoorden op Kamervragen over de
demonstratie te Assen ter herdenking van de
Armeense genocide

Hierbij bied ik u de antwoorden aan op de schriftelijke vragen die zijn gesteld over
de demonstratie te Assen ter herdenking van de Armeense genocide door het lid
Van Dijke (ChristenUnie). Deze vragen zijn ingezonden op 2 mei 2002 (kenmerk
2010209890)

DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

K.G. de Vries

Datum
31 mei 2002

Ons kenmerk
EA2002/71266

Onderdeel
Politie / Bestuurlijke en
Juridische Zaken

Inlichtingen
10.2.e
T (070) 10.2.e
F (070) 10.2.e

Uw kenmerk
2010209890

Blad
1 van 1

Aantal bijlagen
1

Bezoekadres
Schedeldoekshaven 200
2511 EZ Den Haag

Postadres
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

10.2.e

Datum
19 juni 2002

Ons kenmerk
EA2002/71266

Onderdeel
Politie / Bestuurlijke en
Juridische Zaken

Inlichtingen
10.2.e
T (070) 10.2.e
F (070) 10.2.e

Uw kenmerk
2010209890

Blad
1 van 1

Aantal bijlagen
1

Bezoekadres
Schedeldoekshaven 200
2511 EZ Den Haag

Postadres
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

De voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Onderwerp
antwoorden op Kamervragen over de
demonstratie te Assen ter herdenking van de
Armeense genocide

Hierbij bied ik u de antwoorden aan op de schriftelijke vragen die zijn gesteld over de demonstratie te Assen ter herdenking van de Armeense genocide door het lid Van Dijke (ChristenUnie). Deze vragen zijn ingezonden op 2 mei 2002 (kenmerk 2010209890)

DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

10.2.e

K.G. de Vries

Overeenkomstig het oorspronkelijke,
DE MINISTER
INFORMATIEVOORZIENING

10.2.e

10.2.e

2010209890

Vragen van lid Van Dijke (CristenUnie) aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over de demonstratie te Assen ter herdenking van de Armeense Genocide. (Ingezonden 2 mei 2002)

1

Hebt u kennisgenomen van de gebeurtenissen van de demonstratie die woensdag 24 april jl. plaatsvond in Assen ter gelegenheid van de herdenking van de Armeense genocide (1915) waarvoor toestemming was verleend door het college van Burgemeester en Wethouders en door de politie?

Antwoord

Ja.

2

Is het u bekend dat uit de bij deze demonstratie gedragen spandoeken, in opdracht van de politie bepaalde woorden (zoals Turkije of Turkse overheid) moesten worden geknipt?

Antwoord

Ja.

3

Op welke gronden kon worden gelast dat deze woorden moesten worden geschrapt?

Antwoord

Het besluit om bepaalde uitingen op spandoeken te verwijderen is in casu middels overleg tussen de politie en de organisatie van de demonstratie tot stand gekomen. Het is van belang te benadrukken dat er bij openbare manifestaties, zoals demonstraties, sprake is van een stelsel van voorafgaande kennisgeving (met de mogelijkheid van een verbod als aan de gestelde voorwaarden niet is voldaan) in plaats van een vergunningstelsel dat een instemming met de manifestatie impliceert. In de Wet openbare manifestaties (Wom) is een duidelijk kader gegeven voor de wijze waarop het recht tot betoging op gemeentelijk niveau kan worden gereguleerd. Zo is de gemeenteraad bevoegd op grond van artikel 4 Wom om regels vast te stellen inzake de kennisgevingsplicht en ook bij de bevoegdheden van de burgemeester in het kader van de Wom gaat het om voorschriften die het ordelijk verloop van een manifestatie betreffen. Indien bijvoorbeeld een ernstige verstoring van het verkeer in de verwachting ligt, mag de burgemeester – na het maken van een noodzakelijke belangenafweging – maatregelen treffen om dit effect te beperken. Maar de keuze van de organisatie voor het tijdstip en de plaats van de betoging is dus in eerste instantie bepalend en dat moet ook het uitgangspunt van het lokale gezag zijn. Een voorafgaande controle van en actieve bestuurlijke bemoeienis met de inhoud van de uit te dragen standpunten valt echter niet binnen het kader van de Wom en is ongeoorloofd. Het vooraf beoordelen van teksten van spandoeken op hun inhoud is een schending van het verbod van censuur zoals dat voortvloeit uit de artikelen 7 en 9 Grondwet. Alleen achteraf, als blijkt dat betogers discriminerende of beledigende teksten uitdragen, kan de politie de desbetreffende spandoeken e.d. in beslag nemen en eventueel individuele betogers aanhouden op verdenking van bepaalde strafbare feiten.

4

Was er naar uw mening grond voor het genoemde optreden van de politie bij deze demonstratie?

Antwoord

Het optreden van de politie was gebaseerd op de in het vooroverleg gemaakte afspraken over onder andere de teksten op de mee te dragen spandoeken. De politie wilde daarmee voorkomen – en dat is op zichzelf zeer gerechtvaardigd – dat ongeregeldheden zouden kunnen ontstaan. Echter naar mijn mening – en hierbij verwijs ik ook naar mijn antwoord op vraag 3 – was de insteek die de politie daarbij koos niet geoorloofd. Hoewel de beoordeling over de rechtmatigheid in het individuele geval aan de rechter is, is het dus zeer de vraag of de gemaakte afspraken in een rechtszaak overeind zouden kunnen blijven.

5

In welke gevallen is de politie gemachtigd om teksten van spandoeken die worden megedragen bij een demonstratie te wijzigen?

Antwoord

Voor het antwoord op deze vraag verwijs ik naar mijn antwoord op vraag drie.

6

Deelt u de mening dat er bij de genoemde demonstratie geen problemen van openbare orde waren die een dergelijk ingrijpen van de politie noodzakelijk maakte? Is er reden aan te nemen dat er ten onrechte een inbreuk is gemaakt op de vrijheid van meningsuiting en de regelingen uit de Wet openbare manifestaties?

Antwoord

Uit het antwoord op vraag drie is reeds gebleken dat problemen van openbare orde sowieso nooit mogen leiden tot voorafgaand ingrijpen ten aanzien van de uitingen die men voornemens is te doen tijdens een demonstratie. Het antwoord op het tweede deel van deze vraag moet dan ook bevestigend luiden.

2002/2326

J 28/c

11872
2/5

BURGEMEESTER
VAN ASSEN

9401 JW ASSEN, 8 mei 2002

Noordersingel 33 MINISTERIE VAN BINNENLANDSE ZAKEN tel. 0592 306911 EN KONINKRIJKSRELATIES DIRECTIE POLITIE INGEKOMEN 14 MEI 2002 Onderdeel: <i>POL/Bjz</i> Agenda: <i>EA2002/72319</i> RAPPEL NA: <i>4-06-2002</i>

Uw kenmerk : EA2002/71720
 Uw brief van : 07-05-2002
 Briefnr. : CS/2002-895
 Onderwerp : kamervragen over de demonstratie te Assen ter herdenking
 van de Armeense genocide op 24 april jl.

TOPSTUK

AAN
 het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
 t.a.v. Minister K.G. de Vries,
 Postbus 20011,
 2500 EA DEN HAAG.

Excellentie,

Op uw verzoek om u zo spoedig mogelijk te dienen van bericht en raad kan ik u het volgende meedelen.

Vraag 2.

Ja, met de toelichting dat bepaalde woorden op verzoek van de organisatie van de demonstratie (24 april comité) uit de spandoeken zijn geknipt. De politie heeft de organisatie gewezen op eerder gemaakte afspraken omtrent spandoeken.

Vraag 3.

Op 19 april 2002 is er overleg geweest tussen de gemeente Assen, de Regiopolitie Drenthe en het 24 april comité. Tijdens dat overleg zijn diverse afspraken gemaakt. Eén van de afspraken betrof de inhoud van spandoeken. De spandoeken die zouden worden meegenomen, zouden geen opruiende teksten bevatten. Afsproken is dat er geen teksten op de spandoeken staan, die verwijzen naar Turkije, dan wel de Turkse overheid. Als de politie en/of de gemeente van mening is dat een tekst op een spandoek wel opruiend is, dan is overleg met de organisatie mogelijk. Het 24 april comité kon zich hierin vinden.

Vraag 4.

Ja, een afspraak werd niet-nagekomen en daar heeft de politie de organisatie op gewezen. In overleg is dit hersteld.

Ter informatie heb ik relevante correspondentie en notulen bijgevoegd. Ik ga ervan uit dat ik u hierbij voldoende heb geïnformeerd.

Hoofachtend,

/ mw. D. van As -Kleijwegt.

OVERZICHT DOCUMENTATIE BETREFFENDE DEMONSTRATIE 24 APRIL COMITÉ

---

1. Verzoek van het 24 april comité om 24 april 2002 een vreedzame protestdemonstratie te houden. (200200592)
2. Verzoek van de Gemeente Assen om meer informatie d.d.28 maart 2002.
3. Antwoord van het 24 april comité d.d. 7 april 2002 op verzoek van gemeente Assen.
4. Verzoek van de Gemeente Assen om aanvullende informatie d.d. 15 april 2002, CS/2002-750, tevens uitnodiging voor een gesprek met vertegenwoordigers van de gemeente en de Regiopolitie Drenthe op 19 april 2002.
5. Notulen overleg over demonstratie d.d. 19 april 2002.
6. Email van de heer ^{10.2.e} , met aanvullende informatie
7. Email van de heer ¹ , waarin bijgevoegd een persbericht en een programma van 24 april 2002.
8. Petitie van het 24 april comité overhandigde aan de burgemeester op 24 april 2002 tijdens de demonstratie.
9. "Geef Hitler geen gelijk!" Flyer die door het 24 april comité werd uitgedeeld tijdens de demonstratie.
10. "Protest om gedenksteen", Telegraaf, 25 april 2002.
11. "Spandoeken Armeniërs gecensureerd", Dagblad van het Noorden, 25 april 2002.
12. Reactie van de gemeente Assen op het verloop van de demonstratie van het 24 april comité.

200200592

24 APRIL COMITÉP/a ACVA
Weesperstraat 91
2574 VS Den Haag

Aan het college van B&W
van Gemeente Assen
Noordersingel 33,
9401 JW ASSEN

Den Haag, 13 maart 2002
Onderwerp: verzoek om toestemming demonstratie

Gemeente Assen	
Concarnstaf	
Deur:	1.754.51
Afleveren op:	
8 MARCH 2002	
Bjz	

Geacht College,

Hierbij verzoeken wij U ons comité toestemming te willen verlenen voor het houden van een vreedzame protestdemonstratie tegen het omstreden besluit van uw gemeente, de tekst "Armeense Genocide" niet toe te staan op de gedenksteen die vorig jaar in uw gemeente werd geplaatst.

De Armeense gemeenschap in Nederland voelt zich zeer gekwetst door dit besluit en kan niet begrijpen dat hen, in Nederland waar vrijheid en democratie hoog in het vaandel wordt gehouden, de vrijheid wordt ontnomen zich te uiten over de volkerenmoord waarbij ruim 1,5 miljoen Armeniërs werden omgebracht.

De demonstratie is gepland op woensdag, 24 april 2002, om 11.00 uur voor het gemeentehuis van Assen. De bedoeling is dat er dan een petitie wordt overhandigd aan de Burgemeester van Assen.

In afwachting van uw toestemming verblijven wij,

Hoogachtend,

24 APRIL COMITÉ

Namens dit, /

10.2.e

CONCERNSTAF

AAN
24 april comité,
p.a. ACVA,
t.a.v. de heer ^{10.2.e} ,
Weesperstraat 91,
2574 VS DEN HAAG.

Uw kenmerk:

Uw brief van:

13-03-2002

Afd.: CBJZ

Tst.: 6573

Ons kenmerk:

Nr.: CS/2002-592

Assen,

Datum: 28 maart 2002.

Verz. d.d.: 28 MAART 2002

Onderwerp: verzoek om toestemming
demonstratie.

Geachte heer ^{10.2.e} ,

Uw schriftelijk verzoek, ingekomen op 18 maart 2002, om op 24 april 2002 een vreedzame protestdemonstratie te houden, hebben wij in goede orde ontvangen. Op basis van artikel 2.1.2.4, eerste lid, van de Algemene Plaatselijke Verordening Assen 1993, kan de burgemeester meer gegevens verlangen dan u heeft verstrekt. Dat is het geval. Wij vragen u daarom de hierna te noemen nog ontbrekende gegevens toe te sturen. Zo lang wij de ontbrekende gegevens niet hebben, is nog geen sprake van een ontvankelijke kennisgeving. Als u de gegevens compleet aanlevert zal u een bewijs van ontvangst worden toegezonden. Op grond van artikel 5 van de Wet openbare manifestaties kan de burgemeester beperkingen stellen in het belang van het verkeer of voorkoming van wanordelijkheden. Onder omstandigheden kan de burgemeester de demonstratie zelfs verbieden. Dat laatste is niet het uitgangspunt. Het recht om een demonstratie te houden achten wij hoog.

Wij hebben alvast de volgende informatie van u ontvangen. De naam en adres van degene die de betoging houdt, namelijk het 24 april comité, contactpersoon ^{10.2.e} , p/a ACVA, Weesperstraat 91, 2574 VS Den Haag. Het doel van de betoging is een vreedzame protestdemonstratie tegen het besluit van de gemeente Assen om niet toe te staan dat op de gedenksteen de tekst "Armeense Genocide" komt te staan. Daarbij wilt u aan de burgemeester een petitie overhandigen. U heeft de demonstratie gepland op woensdag 24 april 2002, om 11.00 uur, voor het Stadhuis van de gemeente Assen.

CONCERNSTAF

Postbus 30018, 9400 RA ASSEN
Telefoon (0592) ^{10.2.e}

Bezoekersadres:
Noordersingel 33, 9401 JW Assen
Fax (0592) ^{10.2.e}
E-mail: ¹ ⁰ @assen.nl

Bank: B.N.G. rek.nr. 28.50.00.497
of Postbank 832900
t.n.v. gemeente Assen, Concernstaf

Wilt u bij beantwoording datum
en kenmerk van deze brief vermelden

De meeste gegevens die nodig zijn heeft u daarmee verstrekt. Niettemin heeft de burgemeester nog een aantal aanvullende vragen. Alvorens de burgemeester de kennisgeving in behandeling kan nemen, is nog de volgende informatie nodig.

In uw brief wordt de tijd van 11.00 uur genoemd. De burgemeester zou dat graag gespecificeerd zien in een aanvangstijd en de tijd van beëindiging van de demonstratie. Verder wordt het Stadhuis als locatie genoemd. Welke startplaats heeft u gekozen en, voor zover van toepassing, welke route volgt u en wat is de plaats van beëindiging? Hoe is de samenstelling van de demonstratie? Wie is het aanspreekpunt tijdens de demonstratie? Hoeveel personen nemen deel? Tot slot zou zij de maatregelen willen weten die u zal treffen om een regelmatig verloop te bevorderen.

Overigens verbaast het ons dat u een protestdemonstratie in Assen wilt houden. Wij hebben van Armeense zijde wereldwijd eigenlijk alleen bijval en waardering ontvangen over ons standpunt inzake de gedenksteen. Het besluit heeft destijds bij de Turkse gemeenschap voor beroering gezorgd en heeft tot felle protesten geleid. Binnenkort behandelt de Raad van State het hoger beroep dat van Turkse zijde tegen ons besluit is ingesteld. Wij kunnen ons niet voorstellen dat uw plannen aansluiten bij opvattingen in Armeense kring in de wijde omgeving van Assen. In 2001 heeft een herdenkingsplechtigheid plaatsgevonden op initiatief van de aanvrager voor de vergunning tot het plaatsen van de gedenksteen.

Wij benadrukken het feit dat het een particulier initiatief betreft, specifiek bedoeld voor de voorvareren van de initiatiefnemer. Om die reden staat de gedenksteen op de openbare begraafplaats. Om die reden is in gezamenlijk overleg tot een opschrift besloten dat paste bij de sfeer van de begraafplaats. De raad van Assen heeft beleid vastgesteld over monumenten/gedenktekens in de openbare ruimte. Voor het oprichten van een monument in de openbare ruimte van Assen vindt toetsing plaats aan bepaalde criteria. Eén daarvan luidt dat het te gedenken feit of de te gedenken persoon een directe relatie heeft met de historie of het grondgebied van de gemeente Assen. Uw protest kan geen wijziging brengen in ons besluit van juli 2000.

Als u in deze periode aandacht wilt hebben voor de Armeense geschiedenis of voor vrijheid en democratie in Nederland in het algemeen, dan is een appèl hierop op een andere wijze meer op zijn plaats dan een protestdemonstratie in Assen tegen een op verzoek verleende vergunning van enkele jaren geleden. Wij zijn uiteraard bereid om ons standpunt nader toe te lichten. U kunt hiervoor contact opnemen met de heer ^{10.2.e} , hoofd van de afdeling Bestuurlijk Juridische Zaken, doorkiesnummer 0592- ^{10.2.e}

Wij gaan ervan uit dat wij u bij deze voldoende hebben geïnformeerd. Wij zien uw antwoord graag zo spoedig mogelijk, schriftelijk tegemoet.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Assen,

urgemeester
w. D. van As - Kleijwegt

24 APRIL COMITÉ

P/a ACVA

Weesperstraat 91

2574 VS Den Haag

E-mail: nsepojans@hetnet.nl

Aan het college van B&W
van Gemeente Assen
Noordersingel 33,
9401 JW ASSEN

Den Haag, 7 april 2002

Onderwerp: aanvulling op ons verzoekschrift d.d. 13 maart 2002
inzake toestemming demonstratie.

Geacht College,

Naar aanleiding van Uw brief dd. 28 maart 2002, kenmerk CS/2002-592 waarin u om aanvullende informatie vraagt ten einde een beslissing te nemen op ons verzoek een demonstratie te mogen houden, delen wij u hierbij het volgende mede:

De demonstratie is gepland op woensdag 24 april 2002.

Plaats :Noordersingel (voor het gemeentehuis Assen)

Aanvangstijd: 11.00 uur

Beëindigingstijd: 12.00 uur

Start –en beëindigingplaats: Noordersingel (voor het gemeentehuis Assen)

Route : n.v.t.

Hoeveelheid deelnemers: enkele honderden

Aanspreekpunt: dhr. ^{10.2.e} namens de organisatie

Een ordedienst zal toezien op een regelmatig verloop van de demonstratie.

Wij verzoeken u om ook vanuit uw gemeente veiligheidsmaatregelen te willen treffen.

Wij kunnen ons enigszins voorstellen dat na de moeizame en turbulente periode van de vergunningverlening in uw gemeente, ons verzoek om een demonstratie bij u in eerste instantie op enig onbegrip stuit. Daarom aanvullend op ons verzoek n.a.v. uw vragen het onderstaande ter verklaring.

- De Armeense gemeenschap in Nederland heeft zich positief opgesteld na de vergunningverlening door uw gemeente aan de particuliere initiatiefnemer de heer ^{10.2.e}. In die geest is ook de herdenkingsbijeenkomst vorig jaar in Assen gehouden en is door ons in alle opzichten (met U en de Boskamp meegewerkt aan een waardige bijeenkomst op begraafplaats de Boskamp.

Wij blijven daar ook positief over en stellen ons niet op tegenover de gemeente Assen als zodanig, maar tegen de druk waaronder u m.b.t. de tekst heeft moeten handelen.

Echter al vorig jaar is telkens van onze kant, ook desgevraagd in de media, aangegeven, het niet eens te zijn met de tekst zoals uiteindelijk op de steen is aangebracht. Van tevoren is (overigens door de initiatiefnemer in onze richting) aangegeven dat we hierop later terug zouden komen.

Gemeente Assen	
Concemstaf	
Code:	X
Afdelen dd:	X
11 APR 2002	
Bj2	

- Dat het huidige opschrift inderdaad conform de definitieve aanvraag van de heer ^{10.2.e} luidt, dat is bekend, maar het is ook evident en blijkt ook uit de stukken dat van uw kant de heer ^{10.2.e} ertoe gebracht is de oorspronkelijke formulering op de steen, of wel geheel te verwijderen, wat uw voorkeur had, ofwel te wijzigen in de huidige tekst.

- Dat de bijval en waardering van Armeniërs in de wereld, waar u over spreekt, is juist en correct. Maar daarbij gaat men ervan uitgaat dat er een tekst op de steen staat, zoals oorspronkelijk aangegeven is en nu ook door ons bepleit en niet de op zich nietszeggende tekst die er feitelijk op staat.

Uiteraard zijn wij ten alle tijden bereid hierover nog nadere uitleg te geven.

Wij hopen U hiermee naar behoren te hebben geïnformeerd,

Hoogachtend,

^{10.2.e} 24 APRIL COMITÉ

CONCERNSTAF

AAN
24 april Comité
p.a. ACVA,
t.a.v. de heer 10.2.e ,
Weesperstraat 91,
2574 VS DEN HAAG.

Uw kenmerk:

Uw brief van:

Afd.: CBJZ

Tst.: 6573

Ons kenmerk:

Nr.: CS/2002-750

Assen,

Datum: 15 april 2002

Verz. d.d.: 15 APR. 2002

Onderwerp: verzoek om toestemming
demonstratie.

Geachte heer 10.2.e ,

Op 7 april 2002 hebben wij nadere informatie gekregen over de demonstratie die het 24 april Comité wil organiseren in Assen. Deze informatie was ook al aangekondigd door mevrouw 10.2.e in een telefoongesprek met de heer 10.2.e .

Wij danken u voor uw uitleg waarom u graag een demonstratie wilt houden in Assen. Wij lezen in uw brief dat uw motief om in Assen te demonstreren enigszins is bijgesteld. Het motief dat u nu aanvoert, is nog steeds feitelijk onjuist. Het is namelijk niet zo dat wij de wijziging in het besluit tot vergunningverlening aan de heer 10.2.e hebben aangebracht onder Turkse druk. Wij hebben onze eigen beleidsinzichten over de inrichting van de openbare ruimte, in het bijzonder begraafplaatsen voor wat betreft monumenten respectievelijk gedenktekens gevolgd. De Turkse druk bestaat eruit dat er in het geheel geen gedenkteken mag staan. De Armeense waardering uit de hele wereld heeft wel degelijk betrekking op het besluit van ons om ondanks Turkse druk de vergunning af te geven. Dit laat onverlet dat u uiteraard het recht heeft om te demonstreren.

Over de organisatie van de demonstratie hebben wij nog enige vragen.

De informatie die u heeft aangeleverd, is nog steeds onvoldoende voor de burgemeester om de melding in behandeling te kunnen nemen.

CONCERNSTAF

Postbus 30018, 9400 RA ASSEN
Telefoon (0592) 10.2.e

Bezoekersadres:
Noordersingel 33, 9401 JW Assen
Fax (0592) 10.2.e
E-mail: 10.2.e

Bank: B.N.G. rek.nr. 28.50.00.497
of Postbank 832900
t.n.v. gemeente Assen, Concernstaf

Wilt u bij beantwoording datum
en kenmerk van deze brief vermelden

Het niet tijdig verstrekken van de benodigde gegevens kan tot gevolg hebben dat de burgemeester op basis van artikel 5 Wet openbare manifestaties in relatie met artikel 2.1.2.4. van de Algemene Plaatselijke Verordening Assen 1993 (APV) een verbod geeft voor het houden van een betoging op een openbare plaats. De benodigde gegevens moeten de burgemeester uiterlijk 48 uur voor de betoging hebben bereikt. Zo is de zinsnede "enkele honderden" deelnemers onvoldoende voor de burgemeester om zich een oordeel te vormen. Dit moet nader gespecificeerd worden. Voor een juiste belangenafweging moet het aantal deelnemers worden doorgegeven met een marge van plusminus 25 personen.

De start- en beëindigingplaats is het Stadhuis aan de Noordersingel. De demonstratie begint om 11.00 uur en eindigt een uur later. Worden er nog activiteiten ontplooid gedurende die periode? Wij wijzen u erop dat op de woensdag een marktdag is in Assen en dat een deel van de Noordersingel afgezet is en dat er marktkramen staan. Een demonstratie met "enkele honderden" deelnemers zou dan voor ongewenste situaties kunnen zorgen. Wij denken dan met name aan openbare orde en veiligheidsaspecten en verkeersveiligheidsaspecten.

Hoe heeft u de aan- en afvoer van de deelnemers geregeld? Op welke wijze komt men naar Assen? Komt men op eigen gelegenheid of is er vervoer geregeld? Komt men met bussen en waar denkt u die op te stellen? Welke plaats adviseert u deelnemers die met privévervoer komen om te parkeren? Een en ander is van belang, mede omdat de hulpverleningsdiensten de markt moeten kunnen blijven bereiken. Wellicht is het gezien de openbare orde en veiligheid in het algemeen en in het bijzonder uw veiligheid wenselijker om de demonstratie op het plein voor de ingang van de trouwlokatie van het gemeentehuis te houden. Er is daar meer ruimte en bovendien is de aanvoer van de hulpdiensten naar de markt in dat geval gewaarborgd.

Aanspreekpunt tijdens de demonstratie is de heer ^{10.2e} . Op welke wijze kunnen wij tijdens de demonstratie in contact komen met de heer ^{10.2e} ? Kan er met hem bijvoorbeeld via een GSM contact worden onderhouden gedurende de demonstratie?

Om de demonstratie regelmatig te laten verlopen is een ordedienst geregeld. Dat is voor ons niet concreet genoeg. Is hier sprake van een professioneel beveiligingsbedrijf? Uit hoeveel personen bestaat de ordedienst? Wie is aanspreekpunt namens de ordedienst? Hoe is deze persoon te bereiken, zowel voor als tijdens de demonstratie? Welke instructie wordt deze persoon meegegeven? Welke maatregel voorziet u wanneer uw demonstratie weerstanden oproept bij de Asser bevolking?

U verzoekt ons tevens om ook vanuit de gemeente veiligheidsmaatregelen te nemen. Heeft u daar een reden voor en zo ja welke? Indien er signalen zijn die betrekking hebben op de openbare orde en veiligheid dienen wij daarvan op de hoogte te worden gesteld. Als u ideeën heeft omtrent veiligheidsmaatregelen die wij kunnen nemen, zouden wij die graag van u willen vernemen. Op dit moment geeft de door u gegeven informatie de burgemeester te weinig aanknopingspunten om de demonstratie te laten organiseren en politie-inzet te reserveren.

Wij wijzen u op het feit dat de burgemeester in ieder geval opgave verlangt van de volgende gegevens:

- het aantal deelnemers aan de demonstratie met een marge van 25 personen;
- de activiteiten die u van plan bent te ontplooiën tussen 11.00 en 12.00 uur op 24 april 2002;
- de maatregelen die u zal treffen om een regelmatig verloop van de betoging te bevorderen.

De burgemeester verlangt deze gegevens minimaal 48 uur voordat de demonstratie begint. Heeft de burgemeester deze gegevens op dat moment niet in haar bezit dan kan ze de demonstratie verbieden.

Als u vragen heeft naar aanleiding van deze brief, kunt u contact opnemen met de heer ^{10.2.e} , hoofd van de afdeling Bestuurlijk Juridische Zaken, doorkiesnummer 0592-^{10.2.e} . Wij gaan ervan uit dat wij u bij deze voldoende hebben geïnformeerd. Wij zien u antwoord graag zo spoedig mogelijk, schriftelijk tegemoet. Graag zouden wij van u een telefoonnummer willen ontvangen waarop u bereikbaar bent.

Tenslotte nodigen wij u en een delegatie van het 24 april Comité uit om op vrijdag 19 april a.s. om 11.00 uur te overleggen met vertegenwoordigers van het college en de Regiopolitie Drenthe.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Assen,

^{10.2.e}
Burgemeester

G.J. Eerland l.b.

NOTULEN OVERLEG DEMONSTRATIE 24 APRIL

Aanwezig: ^{10.2.e} (24 april comité), ^{10.2.e} (regiopolitie Drenthe), ^{10.2.e}
Gemeente Assen

Datum: 19 april 2002

---

24 april comité

In het 24 april comité zijn 11 Armeense organisaties vertegenwoordigd. ^{10.2.e} is voorzitter van een commissie van drie personen die de activiteiten op deze dag organiseren. Het comité heeft geen officiële status. Het merendeel van de organisaties is cultureel en niet politiek. Er is consensus over de demonstratie, dat dit vreedzaam moet verlopen.

Demonstratie Stadhuis

^{10.2.e} heeft 19 april 2002 's avonds een bijeenkomst. Daar zal duidelijk worden hoeveel mensen zullen deelnemen. De eerste schatting is 200. De heer ^{10.2.e} is aanspreekpunt voor de demonstratie. Ook ^{10.2.e} is die dag te bereiken op ^{10.2.e}

Ordedienst

Alle 11 organisaties zullen 2 personen afvaardigen als ordedienst. Zij zullen herkenbaar zijn door het dragen van een armband. ^{10.2.e} geeft aan dat een ordedienst zou moeten bestaan uit een aantal personen dat overeenkomt met 10% van de deelnemers.

Programma

Afgesproken is dat men zich om 11.00 uur verzameld op het Veemarktterrein en uiterlijk om 11.15 uur vertrekt naar het Stadhuis van de gemeente Assen. Dat zal onder politiebegeleiding gebeuren. Men stelt zich op aan de Onder de Beuken zijde van het Stadhuis, bij de Trouwzaal. Daar zal de burgemeester de petitie in ontvangst nemen. De petitie zal (gedeeltelijk) worden voorgelezen. Komen er meer dan 200 personen, wellicht met behulp van megafoon. De burgemeester zal geen toespraak houden. Vervolgens gaat men terug naar het Veemarktterrein, om vandaar uit te vertrekken naar de Boskamp. Om 13.00 uur is er een kranslegging en wordt er door priesters een dodengebed uitgesproken. Om 14.00 uur begint de herdenking in de koffiekamer van de aula. Er zijn 5 sprekers en het programma duurt tot 16.30 uur

Spandoeken/folders

Er zullen spandoeken meegenomen worden, echter die zullen geen opruiende teksten bevatten. Afgesproken is dat er geen teksten op de spandoeken staan, die verwijzen naar Turkije, dan wel de Turkse overheid. Als de politie/gemeente van mening is dat een tekst op een spandoek wel opruiend is, dan is overleg met ^{10.2.e} of ^{10.2.e} mogelijk. Er zullen geen folders worden uitgereikt.

Signalen verstoring openbare orde en veiligheid

De heer ^{10.2.e} heeft geen signalen ontvangen over mogelijke verstoringen van de openbare orde en veiligheid. De passage in de brief dat de gemeente maatregelen dient te nemen, is preventief van aard.

Persbericht

Het 24 april comité geeft maandag een persbericht uit voor de landelijke pers. TV heeft inmiddels belangstelling getoond voor met name de kranslegging/herdenking op de Boskamp.

Liaison namens politie/gemeente

De contactfunctionaris minderheden is de hele dag beschikbaar en aanwezig bij de activiteiten op 24 april. ^{10.2.e} stelt dit op prijs.

Inhoud Petitie

De inhoud van de petitie is om het ongenoegen richting het bestuur kenbaar te maken over de tekst die op de gedenksteen staat. De Armeense gemeenschap ervaart dit als niet waardig.

Afspraken

Maandag zal de heer ^{10.2.e} de volgende informatie sturen:

- Telefoonnummer de heer ^{10.2.e}
- Aantal deelnemers
- Wijze van vervoer (eigen vervoer of met bussen)
- Persbericht naar landelijke pers
- Programma van de kranslegging, dodengebed, herdenking Boskamp

Van: "10.2.e" <10.2.e@assen.nl>
Aan: 10.2.e
Datum: 21-04-02 11:55
Onderwerp: aantallen demonstranten enz.

Geachte heer 10.2.e,
Conform de afspraak deel ik u hierbij het volgende mede:

1. Uit een inventarisatie van vrijdagavond is gebleken dat er rond 300 demonstranten aanwezig zullen zijn.
2. De ordedienst zal bestaan uit 30 personen.
Mobile telefoonnummers van de bij de ordedienst betrokken contactpersonen zijn:
10.2.e en dhr. 10.2.e
3. De petitie zal om 11.45 uur worden voorgelezen en overhandigd.

Het programma van de herdenking zal ik u later doen toekomen.
We hebben nog geen schriftelijke toestemming maar gezien de inhoud van ons gesprek met u en de heren 10.2.e en 10.2.e gaan we ervan uit dat het in orde is.
Met vriendelijke groeten,
10.2.e

Van: |10.2.e|
Aan: |10.2.e| @assen.nl"" |10.2.e| @VluchtelingenWerk.nl>
Datum: 23-04-02 16:39 ;@assen.nl>
Onderwerp: herdenking armeense genocide

>

> Geachte heer |10.2.e| ,

> Zoals afgesproken doe ik u hierbij het programma en het persbericht

> toekomen.

> Met vriendelijke groet,

> |10.2.e| <<Persbericht 24 april 2002.doc>> <<Programma Herdenking

> Armeense Genocide.doc>>

PERSBERICHT

DEMONSTRATIE EN HERDENKING ARMEENSE GENOCIDE IN ASSEN

Op woensdag 24 april 2002 houden de Armeense organisaties in Nederland de jaarlijkse herdenking van de Armeense genocide van 1915, in Assen.

De moord op het Armeense volk werd gepland en systematisch uitgevoerd door de toenmalige regering van Turkije en resulteerde in 1500000 slachtoffers en ontvolking van West Armenië (tegenwoordig Oost Turkije)

De internationale erkenning van deze genocide heeft lang op zich laten wachten. Inmiddels hebben zowel de VN-Mensenrechten comité als het Europese Parlement en Het Permanente Volken Tribunaal zich uitgesproken voor de erkenning van deze eerste genocide van de 20e eeuw.

In verschillende landen om ons heen zijn de laatste jaren bewegingen in gang gekomen, die tot uitspraken van diverse officiële instanties hebben geleid. De parlementen dan wel senaten van Zweden, Italië, België en Griekenland hebben resoluties aangenomen waarin de Armeense genocide wordt veroordeeld en Turkije wordt opgeroepen om deze te erkennen. In Frankrijk werd in januari 2001 de Armeense genocide door parlement en regering bij wet erkend.

Nederland heeft zich tot nu toe onthouden van een waarde-oordeel al kan uit verschillende uitlatingen worden opgemaakt dat de Nederlandse regering deze niet wil ontkennen.

Turkije voert een actieve ontkenningpolitiek, die zich richt op regeringen en op de Turkse gemeenschap binnen en buiten Turkije. De gevolgen hiervan werden afgelopen jaren duidelijk toen delen van de Turkse gemeenschap zich op alle manieren verzetten tegen het plaatsen van een Armeense gedenksteen in Assen. De steen is uiteindelijk wel geplaatst, maar de tekst op de steen moest worden gewijzigd in een nietszeggende zin.

Voorafgaand aan de herdenking zullen de Armeense organisaties tussen 11.00 uur en 12.00 uur een protestdemonstratie houden voor het gemeentehuis Assen tegen deze handelswijze en in een petitie het gemeentebestuur vragen om de opschrift van de gedenksteen alsnog te laten wijzigen.

Voor de Nederlandse Armeense gemeenschap is het bijzonder pijnlijk dat in Nederland ontkenning van de Armeense genocide en zelfs omkering van feiten openlijk en straffeloos kan plaatsvinden. Het is duidelijk dat de opstelling van de Nederlandse autoriteiten hierin een belangrijke rol speelt.

Voor meer informatie kunt u zich wenden tot: dhr. ^{10.2.e}

Herdenking Armeense Genocide

24 April 1915 – 24 April 2002

Deel 1

Demonstratie en overhandiging van Petitie

Verzamelplaats: Veemarkt, Assen om 10:30

Vertrek Veemarkt – Gemeentehuis Assen uiterlijk om 11:00 uur

Voorlezen en overhandigen Petitie aan Burgemeester

door ^{10.2.e} en ^{10.2.e} : 11:45 uur

Deel 2

Herdenkingsdienst bij het monument

Kranslegging

Aanvang : 13:00

Deel 3

In de Aula van Boskamp

Toespraken over de betekenis van de Genocide

Opening : 14:00 uur door ^{10.2.e}

Sprekers : ^{10.2.e}

^{10.2.e}

^{10.2.e}

Sluiting : ^{10.2.e}

Deel 4

Concert opgedragen aan de slachtoffers van de Armeense genocide 1915, in het Ottomaanse Rijk.

In de Aula van Boskamp

10.2.e

Blokfluit

10.2.e

: *Voordracht*

10.2.e

: *Sasun*

10.2.e

: *Soprano*

10.2.e

: *Baritone*

10.2.e

: *Piano*

10.2.e

: *Qanon*

24 APRIL COMITÉ

P/a ACVA

Weesperstraat 91
2574 VS Den Haag

**PETITIE TE OVERHANDIGEN AAN DE BURGEMEESTER VAN DE GEMEENTE
ASSEN OP 24 APRIL 2002**

Geacht College,

De Nederlands-Armeense gemeenschap wil vandaag het volgende nogmaals onder uw aandacht brengen:

DE FEITEN:

Het is alom bekend en ook niet door de Nederlandse overheid ontkend

- Dat er in de periode 1914-1923 een grote slachting heeft plaats gevonden onder het Armeense volk in West Armenië (tegenwoordig Oost Turkije);
- Dat deze slachting door de toenmalige Jong-Turkse regering is gepland en stelselmatig uitgevoerd;
- Dat deze slachting alle kenmerken vertoont van een volkerenmoord hetgeen bekend staat als de ergste misdaad tegen menselijkheid;
- Dat daarbij 1.500.000 onschuldige Armeniërs op een afschuwelijke wijze van hun leven zijn beroofd;

DE ERKENNING:

- Dat de internationale organisaties als VN-Mensenrechten Comité, het Permanente Volken Tribunaal, het Europese Parlement en de Wereld Raad van Kerken deze Armeense Genocide ondubbelzinnig hebben erkend en veroordeeld;
- Dat de laatste jaren steeds meer nationale regeringen van verschillende landen deze genocide officieel hebben erkend;
- Dat ook verschillende staten, kantons en gemeenten los van hun nationale overheden deze stap hebben ondernomen;

DE GEMEENTE ASSEN:

- Dat de gemeente Assen, naar onze mening, haar verantwoordelijkheid ter zake deze grootste misdaad tegen menselijkheid niet heeft genomen door bij de plaatsing van de gedenksteen in 2001 er op te dringen dat er geheel geen opschrift op deze gedenksteen werd geplaatst dan wel een geheel nietszeggende tekst als "voor onze voorouders van de periode 1910-1923"
- Dat dit besluit is tot stand gekomen onder druk van de Turkse zijde, die al ruim 80 jaar bezig is om de feiten te verdraaien en geschiedvervalsing te plegen;

DE ARMEENSE GEMEENSCHAP:

De Armeense gemeenschap in Nederland voelt zich zeer gekwetst door dit besluit en zich niet kan voorstellen dat hen, in Nederland waar vrijheid en democratie hoog in het vaandel wordt gehouden, de vrijheid wordt ontnomen zich te uiten over de volkerenmoord waarbij ruim 1,5 miljoen Armeniërs werden omgebracht;

REDEN WAAROM:

Wij, de Armeense Organisaties in Nederland, samenwerkend in het 24 April Comité hierbij protest aantekenen tegen deze ongewenste en kwetsende situatie en met klem verzoeken om wijziging van het opschrift op de gedenksteen in de begraafplaats de Boskamp in: **"Ter nagedachtenis van 1.5 miljoen onschuldige Armeense slachtoffers van de genocide van 1915 in het Ottomaanse Rijk."**

Uw reactie zien we met belangstelling tegemoet,

Hoogachtend,

24 APRIL COMITÉ

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

Geef Hitler geen gelijk!

In de periode 1915 – 1923 voltrok zich de eerste volkerenmoord van de 20e eeuw in het Ottomaanse Rijk. Er werden 1.5 miljoen Armeniërs stelselmatig uitgemoord door de toenmalige Jong-Turkse overheid.

Terwijl de term genocide juist naar aanleiding van diepgaande studie van de systematische vernietiging van de Armeniërs, ter aanduiding van dergelijke misdaden werd geïntroduceerd door Dr. Raphael Lemkin, is deze volkerenmoord lange tijd in vergetelheid geraakt.

Niet eens 15 jaar later kon Hitler voorbeeld nemen van de Jong-Turkse regering. In zijn rede gehouden op 22 augustus 1939 zei hij: **“Wer redet heute noch von der Vernichtung der Armenier?”** wie spreekt nog van de vernietiging van de Armeniërs?”

Er wordt wel gesproken van de vernietiging van de Armeniërs maar niet overal. In vele, ook Europese landen als Frankrijk, Zweden, Italië, Griekenland is de genocide recent erkend, dit ondanks de ontkenningsspolitiek van Turkije. Nederlandse regering heeft tot nu toe zich afzijdig gehouden.

Ook de Gemeente Assen heeft onder externe druk geen toestemming gegeven om de term genocide te gebruiken op de gedenksteen die vorig jaar in de begraafplaats de Boskamp werd geplaatst ter nagedachtenis van de Armeense slachtoffers. Wij protesteren tegen deze handelswijze van het Gemeentebestuur van Assen en vragen om herziening van haar omstreden besluit.

De Armeniërs overal in de wereld herdenken op 24 April de slachtoffers van deze genocide en hopen daarmee bij te dragen aan de preventie van nieuwe volkerenmoorden.

Veroordeelt u de genocide, geef Hitler geen gelijk!

24 April Comité

Protest om gedenksteen

Van onze correspondent

ASSEN, donderdag

Armeniërs hebben gisteren gedemonstreerd bij het gemeentehuis in Assen omdat zij het woord 'genocide' opgenomen willen zien in de tekst op een gedenksteen op begraafplaats De Boskamp.

Het omstreden monument werd vorig jaar onthuld ter herinnering aan de 1,5 miljoen omgekomen Armeniërs in de periode 1910-1920 tijdens de Turkse overheersing.

Over het monument strijden de Turkse en Armeense gemeenschap al jaren. De Turken ontkennen de Armeense volkerenmoord en verzetten zich tegen het monument.

Spandoeken Armeniërs gecensureerd

Burgemeester van Assen brandt zich niet aan genocide-kwestie en stuurt petitie door naar Den Haag

door Rob ten Have

Assen ■ Politie en gemeente hebben gisteren ingegrepen tijdens een demonstratieve tocht van Armeniërs door Assen. Op last van de burgemeester zijn beledigende teksten uit spandoeken geknipt.

Een demonstratieve tocht ging vooraf aan de herdenking van 5 miljoen slachtoffers van de genocide onder de Armeense bevolking tussen 1915 en 1923. De tocht werd gehouden om de aandacht te vestigen op het feit dat de Nederlandse regering de volke-

■ NATIONAAL MONUMENT

De Armeense gemeenschap wil een nationaal monument om hun slachtoffers van de volkerenmoord te herdenken. Dit zal de komende tijd het streven van de diverse Armeense organisaties zijn. Een plaats voor het monument is al gevonden. In het centrum van de Nederlandse politiek, Den Haag. De mogelijke plaats zou volgens de Armeniërs zijn vlak bij het nieuwe Internationale Strafhof. In het comité van aanbeveling hebben al twee personen plaats genomen. Euro-parlementarier Max van den Berg (PvdA) en tweede kamerlid Leen van Dijke (Christen Unie). Binnenkort wordt de gemeente Den Haag benaderd.

tenmoord van de Turken op de Armeniërs nog altijd niet erkent.

De demonstranten boden burgemeester Van As een petitie aan met het verzoek deze volkerenmoord te erkennen. Zij weigerde dit. Volgens haar is dat niet een zaak van de Asser politiek.

Petitie

"Ik zal deze petitie doorsturen naar onze minister-president, de minister van buitenlandse zaken en het parlement. Dit is een zaak van landelijk niveau en de regering moet daar een uitspraak over doen", aldus Van As. Teleurstellend voor de ongeveer 200 demonstranten, die uit het hele land naar Assen waren getrokken om de petitie kracht bij te zetten.

Censuur

Boosheid was er over de censuur die door burgemeester en politie op de spandoeken was toegepast. Volgens een woordvoerder van de Armeense gemeenschap was men dat niet gewoon in Nederland. "Wij zijn het niet ge-

De Armeense demonstratie in het centrum van Assen.

wend spandoeken te moeten verknippen. Wij zijn het niet gewend dat er in Nederland een doofvoetpolitiek wordt toegepast. Hieruit blijkt dat de overheid nog steeds de genocide ontkent."

Volgens burgemeester van

Assen, "verwijderd." Vandaar dat enkele spandoeken meer gaten dan tekst vertoonden.

Monument

Na de overhandiging van de petitie toog het gezelschap naar begraafplaats De Bos-

kamp waar bloemen en kransen werden gelegd bij het monument ter nagedachtenis aan de slachtoffers. Hierbij staken verschillende Armeërs hun onvrede over de geplaatste tekst op de steen niet onder stoelen of banken.

Vorig jaar mocht na lang onderhandelen over de tekst het monument worden geplaatst. Volgens de Armeense organisatie is de oorspronkelijke tekst gewijzigd in een nietszeggende zin, in de aan de burgemeester over-

handigde petitie werd nogmaals gevraagd de tekst te wijzigen. Als afsluiting van de herdenking werd er in de aula van De Boskamp een herdenkingsbijeenkomst gehouden.

Foto: François Wieringa

NAAM KRANT

Dagblad van het Noorden
donderdag 25 april 2002

'Standpunt regering verwerpt'

Op 10 april 1997 werd de herdenkingsbijeenkomst was ook een van Dijke, tweede kamerlid voor de Christen Unie. Hij wees er met nadruk op dat het standpunt van de Nederlandse regering zeer verwerpt is. De houding van de regering is een belediging van het Armeense volk en een ontkenning van de geschiedenis. Verder was de politicus van mening dat het ontkennen van de genocide een verzoening tussen de staten in de weg staat. "Wij Turkije toelaten tot de Europese Unie, dan zal het moeten ophouden met het verdorzen in verdragen van de feiten. Tenslotte erkende de Europese Unie de genocide in 1987."

1. The first part of the paper is devoted to a general discussion of the problem.

AAN
24 april comité,
p.a. ACVA,
t.a.v. de heer ^{10.2.e}
Weesperstraat 91,
2574 VS DEN HAAG.

Uw kenmerk:

Uw brief van:

07-04-2002

Afd.: CBJZ

Tst.: 6573

Ons kenmerk:

Nr.: CS/2002-860

Assen,

Datum: 2 mei 2002.

Verz. d.d.: **02 MEI 2002**

Onderwerp: verloop van de demonstratie
op 24 april 2002.

Geachte heer ^{10.2.e}

Naar aanleiding van het verloop van de demonstratie op 24 april 2002 willen wij een aantal zaken onder uw aandacht brengen. Op een aantal momenten tijdens de demonstratie is niet gehandeld volgens afspraken. Dat vinden wij teleurstellend en deze constatering zal zeker een rol spelen bij het beoordelen van een mogelijk soortgelijk verzoek in de toekomst van uw organisatie.

Algemeen kan worden gesteld dat de demonstratie geen verstoringen van de openbare orde en veiligheid heeft opgeleverd. De ordedienst was duidelijk zichtbaar aanwezig door middel van de rode armbanden. Wij gaan ervan uit dat de parkeerfaciliteiten op het Veemarktterrein in orde waren. Hierbij moet wel worden opgemerkt dat niet alle deelnemers op de hoogte waren dat het Veemarktterrein als verzamel- en vertrekplaats was gekozen. Ongeveer 20 deelnemers hebben elders geparkeerd en zijn door medewerkers van de gemeente verwezen naar het Veemarktterrein.

Op het Veemarktterrein heeft de politie aangegeven dat bepaalde teksten op de spandoeken opruiend en beledigend van aard waren. De politie heeft u daarop aangesproken en aangegeven dat opruiende en beledigende teksten uit de spandoeken moesten worden verwijderd. Op 19 april jl. hebben wij daar duidelijke afspraken over gemaakt. U heeft toen aangegeven dat er spandoeken zouden worden meegenomen, maar die zouden geen opruiende of beledigende teksten bevatten.

CONCERNSTAF

Postbus 30018, 9400 RA ASSEN
Telefoon (0592) ^{10.2.e}

Bezoekersadres:
Noordersingel 33, 9401 JW Assen
Fax (0592) ^{10.2.e}
E-mail: ¹⁰@assen.nl

Bank: B.N.G. rek.nr. 28.50.00.497
of Postbank 832900
t.n.v. gemeente Assen, Concernstaf

Wilt u bij beantwoording datum
en kenmerk van deze brief vermelden

Wij hadden met u afgesproken dat verwijzingen naar Turkije, dan wel de Turkse overheid door ons als zodanig zou worden beschouwd en dus niet worden toegestaan. Helaas was de politie, op basis van onze afspraak, genoodzaakt in te grijpen.

Een aantal van de deelnemers heeft het verwijderen van opruiende en beledigende teksten gekwalificeerd als "censuur". De gemeente Assen acht de vrijheid van meningsuiting bijzonder hoog. Hier was echter geen sprake van censuur, maar van het niet-nakomen van afspraken. Jammer genoeg moest dit worden rechtgezet.

Op 19 april jl. gaf u aan dat er geen folders zouden worden uitgereikt. Dit was wel het geval. Tijdens de demonstratie werden folders met de titel "Geef Hitler geen gelijk" uitgereikt. Het uitreiken van folders is geen probleem, alleen hadden wij dat graag van u willen horen. Wij hadden dan dezelfde afspraken hierover kunnen maken als met de spandoeken.

Na de overhandiging van de petitie aan de burgemeester heeft u aangegeven dat de demonstratie was beëindigd en dat eenieder vrij was om weg te gaan. Ook dat was niet de afspraak. De afspraak was dat u gezamenlijk, onder begeleiding van de politie, weer terug zou gaan naar het Veemarktterrein. Daarbij heeft u niet gekozen voor de overeengekomen route, namelijk dezelfde als de heenweg. U bent via de Noordersingel gelopen. Daarover hadden wij duidelijke afspraken. In verband met de markt op de Noordersingel en de bereikbaarheid daarvan voor de hulpverleningsdiensten, zoals brandweer en ambulance, zou u daar geen gebruik van maken.

Dit was ook de reden waarom met u is afgesproken de petitie aan te bieden bij de ingang van de trouwzaal van het Stadhuis. Sommige van de deelnemers aan de demonstratie hebben de keuze voor deze locatie bestempeld als "misleidend voor de Armeense deelnemers". Ook hier willen wij uitdrukkelijk opmerken dat wij een afspraak over de locatie voor het aanbieden van de petitie hadden gemaakt. Schijnbaar is die gezamenlijke keuze, wellicht door een gebrekkige communicatie c.q. organisatie, niet bij iedereen overgekomen.

Wij gaan ervan uit dat wij u hierbij voldoende hebben geïnformeerd. Indien u nog opmerkingen heeft naar aanleiding van de demonstratie of deze brief, dan zien wij die graag schriftelijk tegemoet.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Assen,
namens hen,
hoofd afdeling Bestuurlijk Juridische Zaken,

Minister BZK

Topstukken

Afzender/datum/onderwerp

Registratienummer

Kabinet der Koningin, 7 mei 2002, Mededeling over de voorlopige uitkomsten van het onderzoek Informatievoorziening Hoge Colleges van Staat en Kabinet der Koningin.

FEZ2002/71163

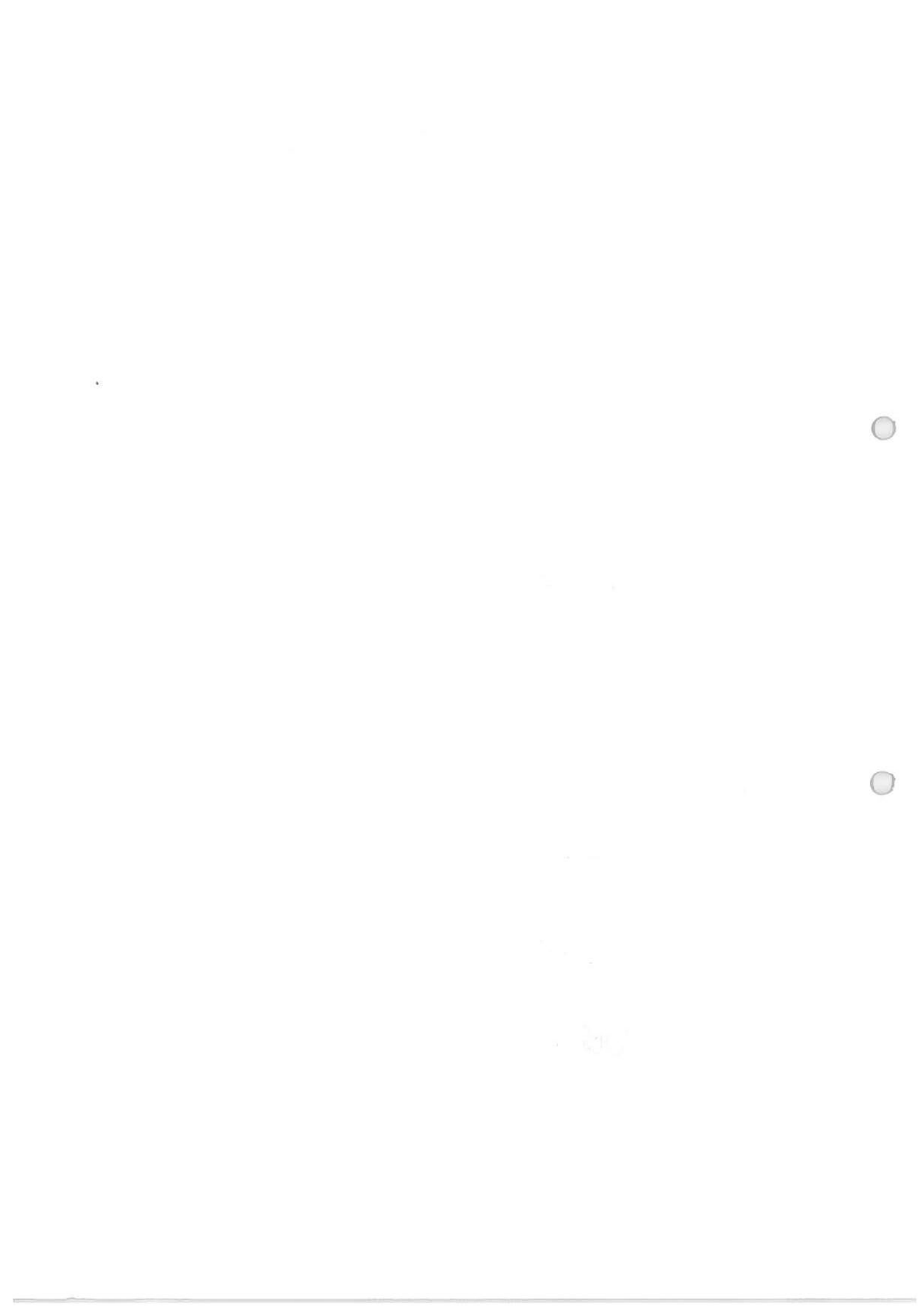
Burgemeester van Assen, 8 mei 2002, Ambtsbericht inzake de Kamervragen over de demonstratie te Assen ter herdenking van de Armeense genocide.

EA2002/72319

Nederlandse Politie Instituut, 29 april 2002, Advies inzake de Wijziging regeling aanstellingseisen politie.

EA2002/72347

	Paraaf	Opmerkingen
Minister BZK	10.2.e	
SG		
PSG		
mw. 10.2.e		
mw. 10.2.e		
dhr. 10.2.e		
dhr. 10.2.e		
mw. 10.2.e		
mw. 10.2.e		
mw. 10.2.e		

Nota

Onderwerp

Uitstelbericht aan Tweede Kamer inzake vragen
over demonstratie te Assen ter herdenking
Armeense genocide

Datum

23 mei 2002

Kenmerk

EA2002/73566

Onderdeel

Politie / Bestuurlijke en
Juridische Zaken

Inlichtingen

10.2.e s
T (070) 10.2.e
F (070) 10.2.e

Blad

1 van 1

Aantal bijlagen

3

Aan

min BZK

Van

10.2.e

Lijnparaaf

Medeparaaf

23/5
dhBJZ 23/5
pdPOL 27/5

dgOOV

SG

Advies/actie

Akkoord gaan met verzenden uitstelbericht aan Tweede Kamer en bijgevoegde
conceptbrief paraferen

Aanleiding

Het Tweede Kamerlid Van Dijke (ChristenUnie) heeft op 2 mei 2002 vragen
gesteld over een demonstratie te Assen ter herdenking van de Armeense
Genocide (2010209890). Tijdens de demonstratie heeft de politie de organisatie
opgedragen een aantal woorden op spandoeken te verwijderen.

Samenvattende toelichting

Behalve bovengenoemde vragen m.b.t. een demonstratie in Assen zijn ook
vragen binnengekomen over de demonstratie in Amsterdam 'stop de oorlog
tegen de Palestijnen' van 13 april jl. Deze gaan over het feit dat er niet is
ingegrepen m.b.t. bepaalde uitingen. Gezien de gelijke aard van de vragen is het
van belang deze in samenhang te beantwoorden. Het ambtsbericht uit Assen is
inmiddels ontvangen maar moet nog wel worden bekeken op volledigheid, het
ambtsbericht van Amsterdam volgt (in eerste instantie ondershands) deze week.

Gezien het feit dat de eerste termijn voor beantwoording vrijdag 24 mei verloopt,
is het noodzakelijk hiervoor een uitstelbericht naar de Tweede Kamer te zenden.
Het ministerie van Justitie – dat eerste beantwoorder is m.b.t. de vragen over de
demonstratie in Amsterdam – heeft inmiddels een uitstelbericht verzonden naar
de Tweede Kamer

23/5

RT-PK 4 JUNI 2002

Datum
23 mei 2002

Ons kenmerk
EA2002/73566

Onderdeel
Politie / Bestuurlijke en
Juridische Zaken

Inlichtingen
10.2.e
T (070) 10.2.e
F (070) 10.2.e

Uw kenmerk

Blad
1 van 1

Aantal bijlagen

Bezoekadres
Schedeldoekshaven 200
2511 EZ Den Haag

Postadres
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

De voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

RT-PK 4 JUNI 2002

Minuut

Onderwerp
Uitstelbericht schriftelijke vragen met kenmerk
2010209890

Medeparaaf

Lijnparaaf

hBJZ

pdpOL

dgOOV

SG

TT-PK - 4 JUNI 2002

Afschrift aan	Kamer	Afschrift aan	Kamer
✓ Archief	H16.24		
✓ 10.2.e	H18.35		
✓ 10.2.e	H18.03		

Visie	Weer voorleggen	Datum
-------	-----------------	-------

Geldelijk bezwaar	Begrotingsartikel
-------------------	-------------------

Bedrag	Budgetregel
€	

Verzendgegevens
Uiterste verzenddatum

Aanwijzingen

- ☐ Aantekenen
☐ Per expresse
☐ Per koerier
☐ Per e-mail

- ☐ Per fax
☐ Internet
☐ Staatscourant

- ☐ Diplomail Aruba
☐ Diplomail Curaçao
☐ Diplomail St. Maarten

Bijzonderheden

Verzonden door 1
10.2.e
N:

Verzenddatum

402
6

- minute -

De voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Onderwerp
Uitstelbericht schriftelijke vragen met kenmerk
2010209890

Naar aanleiding van schriftelijke vragen van het lid Van Dijke (ChristenUnie) over de demonstratie te Assen ter herdenking van de Armeense genocide die werden ingezonden op 2 mei 2002 deel ik u mee dat het niet mogelijk is deze binnen de gestelde termijn te beantwoorden. De reden hiervoor is dat nog niet alle relevante informatie verkregen is.

Beantwoording zal plaatsvinden zodra alle relevante informatie verkregen is.

DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES,

10.2.e

K.G. de Vries

Datum
23 mei 2002

Ons kenmerk
EA2002/73566

Onderdeel
Politie / Bestuurlijke en
Juridische Zaken

Inlichtingen
10.2.e

T (070) 10.2.e
F (070) 10.2.e

Uw kenmerk

Blad
1 van 1

Aantal bijlagen

Bezoekadres
Schedeldoekshaven 200
2511 EZ Den Haag

Postadres
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Datum
3 juni 2002

Ons kenmerk
EA2002/73566

Onderdeel
Politie / Bestuurlijke en
Juridische Zaken

Inlichtingen

| 10.2.e

T (070) 10.2.e

F (070) 10.2.e

Uw kenmerk

Blad
1 van 1

Aantal bijlagen

Bezoekadres
Schedeldoekshaven 200
2511 EZ Den Haag

Postadres
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

De voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Onderwerp
Uitstelbericht schriftelijke vragen met kenmerk
2010209890

Naar aanleiding van schriftelijke vragen van het lid Van Dijke (ChristenUnie) over de demonstratie te Assen ter herdenking van de Armeense genocide die werden ingezonden op 2 mei 2002 deel ik u mee dat het niet mogelijk is deze binnen de gestelde termijn te beantwoorden. De reden hiervoor is dat nog niet alle relevante informatie verkregen is.

Beantwoording zal plaatsvinden zodra alle relevante informatie verkregen is.

10.2.e DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES,

10.2.e
/ K.G. de Vries

Overeenkomstig het oorspronkelijke,
DE DIRECTEUR
INFORMATIEVOORZIENING

10.2.e

2002/3108

nylage 5

- CIM

24 april Comité
voor erkenning en herdenking van de Armeense genocide
p/a Weesperstraat 91
2574 VS Den Haag
Tel. 10.2.e
E-mail: 10.2.e @euronet.nl

MINISTERIE VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES	
INGEKOMEN	
1 AUG 2002	
Onderdeel:	CIM
Agenda:	2002/832C)
RAPPEL NA WEKEN	

Aan de Minister van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties
de hr. J. W. Remkes
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Den Haag, 28 juli 2002

Betreft: vrijheid van meningsuiting/
monument erkenning Armeense genocide

bijlagen : 2

Zeer geachte heer Remkes,

In de eerste plaats onze felicitaties met uw benoeming tot Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en tot vice-minister-president in het kabinet Balkenende. Wij wensen u veel succes toe bij uw werkzaamheden.

In ons comité, het 24 april Comité, werken diverse organisaties van in Nederland wonende Armeniërs samen voor de erkenning en herdenking van de Armeense genocide. Hierbij zijn, zoals u waarschijnlijk bekend is, in de jaren rond 1915 naar schatting 1,5 miljoen Armeniërs, inwoners van het toenmalige Ottomaanse Rijk, het huidige Turkije, omgekomen en vrijwel alle overigen uit het land gevlucht. De Armeense diaspora bestaat heden ten dage uit een groter aantal mensen dan het aantal inwoners van Armenië. In Nederland wonen naar schatting tussen 5.000 en 10.000 Armeniërs.

Niet alleen de Armeense gemeenschap, maar ook vele anderen in Nederland houden zich bezig met de eerste genocide van de 20 eeuw.

Regelmatig raakt deze zaak, van zijn aard internationaalrechtelijk, de Nederlandse binnenlandse politiek. Dit komt voort uit het feit dat deze Armeense genocide niet door de Nederlandse regering als zodanig is erkend en er daarmee ruimte wordt gegeven aan Turkije en aan vele in Nederland wonende Turken en aan bepaalde Turkse groeperingen, om deze genocide actief en fel te ontkennen. Zelfs is er - hoe vreemd dit ook lijkt - van tijd tot tijd sprake van omkering van de feiten. Uiteraard is een en ander voor Armeniërs en ook voor vele Nederlanders pijnlijk en onacceptabel.

Wij bepleiten dan ook op allerlei manieren de erkenning door Nederland van deze genocide. Dit is belangrijk als eis van rechtvaardigheid, maar ook ter bevordering van het verwerkingsproces en om uiteindelijk verbetering van de verhoudingen tussen Armeniërs en Turken in de regio en elders, zoals in Nederland, te bereiken. In vele landen om ons heen is intussen een ontwikkeling tot expliciete erkenning gaande (België, Verenigd Koninkrijk, Zweden, Italië) of is men daar reeds toe overgegaan (zoals Frankrijk). Over de kwestie van erkenning in Nederland heeft begin dit jaar in aanwezigheid van het kamerlid Van Dijke (ChristenUnie) een gesprek plaatsgevonden met de toenmalige Minister van Buitenlandse Zaken Van Aartsen, hetwelk naar wij hopen binnenkort wordt vervolgd in een gesprek met de nieuwe minister van Buitenlandse Zaken de Hoop Scheffer.

1900

1900

1900

1900

1900

1900

1900

1900

De kwestie raakt Binnenlandse Zaken met name rond het actuele thema van de "vrijheid van meningsuiting". Met verwijzing naar de betreffende kamervragen en correspondentie zal duidelijk zijn hoezeer het grondwettelijk recht van meningsuiting in het geding is. Wij verzoeken u om te bevorderen dat ten aanzien van de Armeense genocide de regels omtrent de vrijheid van meningsuiting volledig worden gerespecteerd. Een en ander is nog extra knellend, als men bedenkt, dat de ontkenning van de Armeense genocide vrijelijk plaatsvindt, terwijl de ontkenning van de Joodse Holocaust nadrukkelijk en terecht niet is toegestaan.

Tenslotte doen wij u ter kennisneming toekomen ons schrijven aan Burgemeester en Wethouders van de gemeente Den Haag, naar aanleiding van het voorstel dat het Kamerlid Van Dijke van de ChristenUnie tijdens de herdenking van 24 april jongstleden onder grote bijval heeft gelanceerd, namelijk de oprichting van een nationaal monument bij de nieuwbouw van het Internationaal Strafhof, om daarmee de herinnering levend te houden aan deze genocide en de Armeense kwestie als voorbeeld te stellen van hetgeen in de toekomst mede door het werk van het Strafhof voorkomen moet worden. Uw steun voor dit initiatief zal uiteraard van groot belang zijn.

Graag zien wij uw reactie op een en ander tegemoet en zijn uiteraard bereid nadere toelichting te geven,

Hoogachtend

Namens het 24 april Comité,

24 april Comité
p/a Weesperstraat 91
2574 VS Den Haag
Tel. 10.2.e
E-mail: 10.2.e @euronet.nl

Burgemeester en Wethouders van de
Gemeente Den Haag
Postbus 12600,
2500 DJ Den Haag

Den Haag, 15 juni 2002

betreft: monument Armeense genocide

Zeer geachte Dames en Heren,

Den Haag is de stad van het recht, het internationale recht, bestraffing van misdaden tegen de mensheid, waaronder genocide. Een identiteit en een kwaliteit waar de stad trots op mag zijn.

De vervolging en bestraffing van dergelijke misdaden is met name zo belangrijk omdat het de enige weg is waarlangs de verhoudingen tussen de landen of bevolkingsgroepen die het betreft - al is het vaak pas na tientallen jaren - kunnen normaliseren en er geleidelijk aan verzoening tussen mensen kan plaatsvinden. We kennen de voorbeelden van dichtbij.

Het enorme menselijke drama dat zich begin 20e eeuw in het huidige Turkije afspeelde, het leven kostte aan 1,5 miljoen Armeense inwoners en bekend staat als de Armeense genocide, heeft nooit zijn plaats in de geschiedenis gekregen. De moordpartijen en deportaties werden voorafgegaan door de arrestatie en executie van honderden Armeense intellectuelen en kunstenaars op 24 april 1915 in Istanbul. Door een samenloop van internationaal politieke omstandigheden is een wereldwijde veroordeling van deze genocide achterwege gebleven.

Dit falen van de internationale politiek heeft tot nieuwe drama's in de geschiedenis geleid. Voor Hitler was deze onbestrafte misdaad blijkens zijn uitspraken een voorbeeld en een bewijs dat dergelijke uitroeingspraktijken zonder gevolgen konden worden uitgevoerd. Zijn woorden in 1939 "wie herinnert zich nog de Armeniërs?" is alom bekend.

Tot op de dag van vandaag, zijn de gevolgen van zowel de genocide zelf als van de ontkenning daarvan, voelbaar. In het huidige Turkije wonen op de plaats waar eens 2 miljoen Armeniërs woonden, er nu (praktisch) geen meer. Ca. 1,5 miljoen zijn omgekomen als gevolg van moord of deportatie naar de woestijn. De overlevenden zijn uitgestroomd over de hele wereld en vormen een diaspora met een bevolking twee keer zo groot als die van de huidige republiek Armenië.

Turkije voert een actieve en voor Armeniërs zeer kwetsende ontkenningpolitiek en stelt daarbij regelmatig dat het in feite de Armeniërs waren die de Turkse bevolking hebben vermoord.

Veel landen hebben gelukkig in de loop der jaren ingezien dat voortzetting van deze ontkenning een heilloze weg is en zijn individueel tot erkenning van de genocide overgegaan. In Frankrijk is dit zelfs bij wet gebeurd. In een groot aantal landen, waaronder de VS, en diverse West-Europese landen is de discussie over erkenning opnieuw actueel. Ook in Nederland gaan stemmen op, om - mede door de ontkenningpolitiek - met een expliciete erkenning van het gebeurde, recht te doen en respect te betuigen aan de omgekomenen en de nabestaanden. Het zijn niet alleen de stemmen van de in Nederland wonende Armeniërs, maar ook van wetenschappers, politici, kunstenaars en anderen.

In Nederland is in 2001 op particulier initiatief een Armeense kruissteen op de begraafplaats van Assen geplaatst. De honderden mensen die naar deze steen kwamen maakten duidelijk hoeveel behoefte er is aan een plaats van herdenking, echter feitelijk en formeel is deze steen een gedenkteken voor de voorouders van bedoelde particulier en daarom ook in de ogen van de gemeente Assen niet geschikt als nationaal monument.

Tijdens de jaarlijkse herdenking van de genocide op 24 april j.l. (welke herdenking is georganiseerd door de Armeense organisaties in Nederland, samenwerkend in het 24 april comité) is door Kamerlid van Dijke van de ChristenUnie de wens verwoord dat in Nederland via een monument deze verschrikkelijke gebeurtenissen kunnen worden herdacht op zodanige manier dat lessen uit de uitgebleven erkenning kunnen worden geleerd (zie bijlage). Er is een concreet voorstel gedaan, dat breed bijval kreeg, voor een monument voor de Armeense genocide bij het nieuw te bouwen Internationaal Strafhof in Den Haag. Daar immers zullen latere misdaden worden berecht, maar de fouten uit het verleden mogen nooit worden vergeten.

Er blijken vele Nederlanders uit diverse delen van de samenleving zich achter dit idee te scharen, zoals we merken bij de voorbereiding van ons definitieve verzoek aan uw Gemeente. In dit kader wordt een Comité van aanbeveling gevormd met prominente Nederlanders uit diverse delen van de samenleving die het voorstel zullen ondersteunen. Lopende deze voorbereidingen leek het ons een goede zaak u in dit stadium van deze ontwikkelingen op de hoogte te stellen.

Hoogachtend
Namens het 24 april Comité.

10.2.e

c.c. Minister van Buitenlandse Zaken
Minister van Binnenlandse Zaken

„Armeniërs verdienen nationaal monument”

Redactie politiek

RD
wo. 24-4-2002

ASSEN - „De Armeniërs verdienen een nationaal monument ter herinnering aan de in 1915 door de Turken gepleegde genocide. Dat monument zou heel goed in de directe omgeving van het Internationaal Strafhof in Den Haag geplaatst kunnen worden.” Dat zei ChristenUniekamerlid Van Dijke vanmiddag in Assen bij de herdenking van de Armeense volkenmoord.

Op 24 april herdenken Armeniërs wereldwijd hoe de Turken 87 jaar geleden in Istanbul begonnen met een georganiseerde vernietigingscampagne tegen de Armeense minderheid in het Ottomaanse rijk, een campagne die binnen een paar jaar resulteerde in een dodental van misschien wel 1,5 miljoen christelijke Armeniërs. Honderdduizenden Armeniërs wisten te ontkomen en kwamen in een wereldwijde diaspora terecht.

Van Dijke was afgelopen zondag aanwezig bij de nationale herdenkingsbijeenkomst in Frankrijk, een land dat meer dan 300.000 Armeniërs herbergt. Bij deze plechtigheid in de Notre Da-

me in Parijs gaven autoriteiten en hoogwaardigheidsbekleders acte de présence. Van Dijke: „Dat was indrukwekkend. Een grote en grootse herdenking; een appel aan de nieuwe generatie om alert te zijn en krachtig weerstand te bieden aan bedreigingen voor minderheden en kwetsbare etnische groepen.”

In Nederland, met naar schatting 10.000 Armeniërs op zijn grondgebied, is een herdenking zoals in Frankrijk niet mogelijk, omdat de Nederlandse regering weigert de Armeense genocide officieel te erkennen en te veroordelen.

Sinds begin 2001 hebben de Nederlandse Armeniërs een monument op begraafplaats de Boskamp in Assen. Ruim 500 Armeniërs woonden daar vorig jaar de aprilherdenking bij. De locatie is voor een nationale herdenking echter minder geschikt, vindt Van Dijke. „Het Internationaal Strafhof staat symbool voor de strijd tegen genocide en misdaden tegen de menselijkheid. Ik hoop dat de gemeente Den Haag zich niet zal verzetten tegen het plaatsen van een werkelijk nationaal monument in de buurt van het strahof.”

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1304

Vragen van het lid **Van Dijke** (ChristenUnie) aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over de demonstratie te Assen ter herdenking van de Armeense genocide. (Ingezonden 2 mei 2002)

1
Hebt u kennisgenomen van de demonstratie die woensdag 24 april jl. plaatsvond in Assen ter gelegenheid van de herdenking van de Armeense genocide (1915), waarvoor toestemming was verleend door het College van Burgemeester & Wethouders en door de politie?

2
Is het u bekend dat uit de bij deze demonstratie gedragen spandoeken, in opdracht van de politie, bepaalde woorden (zoals «Turkije» of «Turkse overheid») moesten worden geknipt?

3
Op welke gronden kon worden gelast dat deze woorden moesten worden geschrapt?

4
Was er naar uw mening grond voor het genoemde optreden van de politie bij deze demonstratie?

5
In welke gevallen is de politie gemachtigd om teksten van spandoeken die worden meegedragen bij een demonstratie te wijzigen?

6
Deelt u de mening dat er bij de genoemde demonstratie geen problemen van openbare orde waren, die een dergelijk ingrijpen van de politie noodzakelijk maakte? Is er reden aan te nemen dat ten onrechte een inbreuk is gemaakt op de vrijheid van meningsuiting en de regelingen uit de Wet Openbare Manifestaties?

Antwoord

Antwoord van minister **De Vries** (Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties). (Ontvangen 20 juni 2002), zie ook Aanhangsel Handelingen nr. 1224, vergaderjaar 2001–2002

1
Ja.

2
Ja.

3
Het besluit om bepaalde uitingen op spandoeken te verwijderen is in casu middels overleg tussen de politie en de organisatie van de demonstratie tot stand gekomen. Het is van belang te benadrukken dat er bij openbare manifestaties, zoals demonstraties, sprake is van een stelsel van voorafgaande kennisgeving (met de mogelijkheid van een verbod als aan de gestelde voorwaarden niet is voldaan) in plaats van een vergunningstelsel dat een instemming met de manifestatie

impliceert. In de Wet openbare manifestaties (Wom) is een duidelijk kader gegeven voor de wijze waarop het recht tot betoging op gemeentelijk niveau kan worden gereguleerd. Zo is de gemeenteraad bevoegd op grond van artikel 4 Wom om regels vast te stellen inzake de kennisgevingsplicht en ook bij de bevoegdheden van de burgemeester in het kader van de Wom gaat het om voorschriften die het ordelijk verloop van een manifestatie betreffen. Indien bijvoorbeeld een ernstige verstoring van het verkeer in de verwachting ligt, mag de burgemeester – na het maken van een noodzakelijke belangenafweging – maatregelen treffen om dit effect te beperken. Maar de keuze van de organisatie voor het tijdstip en de plaats van de betoging is dus in eerste instantie bepalend en dat moet ook het uitgangspunt van het lokale gezag zijn. Een voorafgaande controle van en actieve bestuurlijke bemoeienis met de inhoud van de uit te dragen standpunten valt echter niet binnen het kader van de Wom en is ongeoorloofd. Het voorafbeoordelen van teksten van spandoeken op hun inhoud is een schending van het verbod van censuur zoals dat voortvloeit uit de artikelen 7 en 9 Grondwet. Alleen achteraf, als blijkt dat betogers discriminerende of beledigende teksten uitdragen, kan de politie de desbetreffende spandoeken e. d. in beslag nemen en

eventueel individuele betogers
aanhouden op verdenking van
bepaalde strafbare feiten.

4

Het optreden van de politie was gebaseerd op de in het vooroverleg gemaakte afspraken over onder andere de teksten op de mee te dragen spandoeken. De politie wilde daarmee voorkomen – en dat is op zichzelf zeer gerechtvaardigd – dat ongeregeldeheden zouden kunnen ontstaan. Echter naar mijn mening – en hierbij verwijs ik ook naar mijn antwoord op vraag 3 – was de insteek die de politie daarbij koos niet geoorloofd. Hoewel de beoordeling over de rechtmatigheid in het individuele geval aan de rechter is, is het dus zeer de vraag of de gemaakte afspraken in een rechtszaak overeind zouden kunnen blijven.

5

Voor het antwoord op deze vraag verwijs ik naar mijn antwoord op vraag drie.

6

Uit het antwoord op vraag drie is reeds gebleken dat problemen van openbare orde sowieso nooit mogen leiden tot voorafgaand ingrijpen ten aanzien van de uitingen die men voornemens is te doen tijdens een demonstratie. Het antwoord op het tweede deel van deze vraag moet dan ook bevestigend luiden.

ASSEN, 26 juni 2002

Burgemeester Van As – Kleijwegt niet onder de indruk reprimande De Vries

Minister De Vries vindt dat de politie Assen op 24 april ten onrechte Armeense demonstranten heeft gevraagd om geen spandoeken te dragen met provocerende uitspraken tegen een andere bevolkingsgroep. De minister stelt dat het vooraf afspraken maken over teksten – en elkaar daaraan houden – niet kan.

De landelijke Armeense organisatie heeft de gemeente Assen verzocht om op 24 april 2002 een vreedzame demonstratie te mogen houden. Deze demonstratie was bedoeld als protest tegen de tekst op de gedenksteen die een Assenaar van Armeense afkomst op begraafplaats 'De Boskamp' heeft mogen plaatsen.

De gemeente is akkoord gegaan met het verzoek om te demonstreren tegen de besluitvorming van de gemeente. De gemeente Assen en de Armeense organisatie hebben in goed overleg een aantal afspraken gemaakt. Over de opvang van de bussen, de looproute en de politiebegeleiding, en er is afgesproken om geen provocerende teksten mee te voeren. Dit alles in het belang van de openbare orde. Wie de geschiedenis van de Armeense gedenksteen kent, weet dat de gemoederen hierover hoog kunnen oplopen. Dat minister De Vries ons nu op de vingers tikt, lijkt meer te zijn gebaseerd op een theoretische uitleg van de wet, dan op de praktijk. Immers, met onze afspraken hebben we zeker niet willen tornen aan grondrechten.

De politie Assen heeft er aan het begin van de protesttocht op gewezen dat de Armeniërs zich niet aan de afspraken hielden. Na overleg heeft de Armeense organisatie op eigen initiatief de teksten uit de spandoeken geknipt.

Van: 10.2.e
Verzonden: woensdag 22 juni 2016 17:37
Aan: *SIC
Onderwerp: FW: meeting request meeting with Mr.Asscher for Ambassador of Armenia Ms. Aghajanian.

Svp registreren. Ter behandeling naar IZ. Dank. Met vriendelijke groet, 10.2.e

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: 10.2.e
Verzonden: woensdag 22 juni 2016 10:50
Aan: 10.2.e
CC: 10.2.e
Onderwerp: FW: meeting request

Zie onderstaand verzoek van de Armeense Ambassade. Willen jullie een advies maken (nota) maken voor de minister?

Groet,
10.2.e

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: 10.2.e @mfa.am]
Verzonden: woensdag 22 juni 2016 10:43
Aan: 10.2.e
Onderwerp: meeting request

Dear Ms. 10.2.e ,

Regarding to our telephone conversation I am writing you to request a meeting with Mr.Asscher for Ambassador of Armenia Ms. Aghajanian.

The subject of the meeting is the Armenian community in the Netherlands and the Armenian genocide.

With best regards,

10.2.e

Ambassador' s office

Embassy of the Republic of Armenia

to the Kingdom of the Netherlands

Laan van Meerdervoort 90

2517 AP, The Hague

Tel./Fax:+31(0)70 ^{10.2.e}

Van: Postbus Info
Aan: [Postbus Infobzk](#)
Onderwerp: FW: MEER MOSLIMMACHT
Datum: donderdag 9 augustus 2007 15:56:11

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: ^{10.2.e} @postbus51.nl]
Verzonden: donderdag 9 augustus 2007 14:44
Aan: Postbus Info
Onderwerp: FW: MEER MOSLIMMACHT

Geachte heer ^{10.2.e}

Hieronder volgt een reactie op uw e-mail met kenmerk 757538.

Uw reactie naar aanleiding van het interview van minister Vogelaar in dagblad Trouw van afgelopen zaterdag is bij het ministerie in goede orde ontvangen.

Als u concrete vragen heeft gesteld, kunt u in de tweede helft van augustus een antwoord verwachten.

Met vriendelijke groet,

^{10.2.e}

Publieksvoorlichter Postbus 51 Informatiedienst

-----Oorspronkelijk bericht-----

De oorspronkelijke afzender: ^{10.2.e} @minbzk.nl

Verzonden: 07-08-2007, 13:55:01

^{10.2.e} Betreft: -----Oorspronkelijk bericht-----

Onderwerp: MEER MOSLIMMACHT

ISLAMITISCHE TURKIJE

Langs de ene kant is Turkije een nationalistische en ondemocratische staat. De minderheden, zoals Kurden, geïslamiseerde Grieken, Armeniërs, Alleviëten worden er onderdrukt...En langs de andere kant doet Turkije zich voor als seculier terwijl ook religieuze minderheden worden onderdrukt(Christenen, Soefi's, Joden) en Turkije bijvoorbeeld geen import van varkensvlees toelaat(vreemd voor een seculier land niet?) Langs de ene zijde dus Turks staatsnationalisme en de andere zijde de islam...Het is kiezen tussen de pest of cholera...Maar Turkije is opgericht door het Turks leger en Atatürk en elke Turk wordt opgevoed met meer dan respect voor het leger, voor de Turkse ras en vlag, maar niet voor de democratie!.

Turkije is en blijft natuurlijk een islamitisch land, volgens officiële cijfers 99,999% Moslims, Turken willen met dat soort cijfer's meer bedoelen wat men eigenlijk bedenkt!; die en iedereen die een ander geloof aanhangt is een tweederangsburger of een dhimmi. Turkije is dus een absolute islamitisch land waar geen enkele optie open blijft! Een dictatuur die zegt dat hij 99,999 % van de stemmen heeft! Op deze manier de culturele tradities in Turkije botsen met de westerse tradities, want Turkije is dus absoluut islamitisch en het westen christelijk. Het is daarom zeer moeilijk om Turkije in het Europese stelsel te integreren. Ook als er nu een positieve politieke beslissing in deze richting zou worden genomen, blijft de vraag hoe het islamitische Turkije op maatschappelijk niveau een onderdeel van het westen kan zijn: Een land waar absoluut geen vrijheid is voor de Christenen, met ultieme anti-westerse moordenaars, strijders, 99.999 % Moslims, in zo'n land mensenrechten voor de niet-Islamieten bestaan gewoon niet...je bent enkel racist, homo, hoer en afvallig wanneer je iets bekritiseert bij een moslim. Wat zij doen speelt geen rol.

De Turken die nu hier bij de overheid actief zijn, zijn waarschijnlijk wel seculier, maar vergeet niet dat de miljoenen Turken nationalistisch - Islamitisch zijn. De seculaire groeperingen zijn zeer klein en bovendien bieden ze geen kans voor de integratie. Ze misleiden alleen de overheid instellingen: huidige slechte beleid wat immigratie en integratie betreft is grotendeels via de politieke activiteiten van deze mensen tot stand gekomen... Ze blijven nationalistisch en ook nu anti-westers...Ze hebben geen invloed op de grote groepen Turken... Milli Görüş, Diyanet, Turk Islam vakfı en Grijze Wolven controleren meer dan 93% van de Turken in Nederland. Dat zijn die strijders van de eremoorden...je weet wel, zij die hun eigen zus vermoorden wanneer die verliefd wordt op een niet-Turk ofzo...

Er is bijvoorbeeld een traditionele haat tegen Europa. Het land is een Aziatisch land met een blauwe moskee in Europa, waar de Aya Sofia kerk in een moskee is veranderd en nieuwe Paus met zijn ongelukkige knieval in dit heilige kerk, gezien door hele wereld, onderworpen aan de goddeloze barbare imams: hij kon niet zeggen dat ze foutief bezig zijn, hij bid met hen samen!!!. Turkije heeft de hoofdstad van het Romeinse rijk, Constantinopel, overgenomen. De Ottomaanse troepen zijn veel gebieden in de wereld binnengedrongen, in de Balkan zijn door de Ottomanen staten zoals Albanië en Bosnië geïslamiseerd. Daarnaast hebben we de recente migratie van Turken naar Europa, voornamelijk naar Duitsland, waar ze een grote islamitische gemeenschap vormen. Het beeld van de Turk in de westerse literatuur was altijd het beeld van een fanatieke onwetende, moordenaar, verrader, onderdrukker enzovoort. Vandaar de uitdrukking 'Turkse kop', wat 'wreed hoofd' inhoudt: alle andere bevolkingsgroepen zijn minderheden die niets in de pap te brokken hebben. Zij moeten zich gedeisd houden of ze gaan eraan of worden opgesloten. En wie ooit de film 'Midnight Express' heeft gezien, weet hoe gevangenen in Turkije eruit zien en hoe niet-islamieten daar behandeld worden. Volgens het Turkse staatspropaganda, Milli Görüş, Diyanet, Turk Islam vakfı en Grijze Wolven is nu alleen de frontlinie veranderd: Europa wordt van binnenuit aangevallen...

In 1920 vermoorden de Turken onder leiding van Mustafa Kemal Atatürk in Pontos (aan de

Zwarte zee..) 400 000 Christenen, en even later in 1922 Smyrna, het huidige Izmir, 300.000 christenen in nauwelijks een paar weken tijd. Oké, Turkije onder Atatürk was een seculiere staat.

Conclusie: een seculier Turkije is net zo gevaarlijk voor Europa als een religieus Turkije.

Alleen al het feit dat Turken zo extreem nationalistisch zijn is een reden om niet in de EU te stappen, waar men veel van de beslissingsmacht moet afgeven aan Europees parlement en commissie.

Bovendien mag men zich niet verkijken op hun aantal: 70 miljoen nu, misschien 85 miljoen binnen 10 jaar, plus daarbij nog vele miljoenen etnische turken in de buurlanden, tot in China toe (de Oeigoeren), die zich dan ineens heel goed zouden herinneren dat ze ook Turken zijn en dus naar de EU kunnen verkassen.

Vreemd genoeg zijn het juist de in grote getale toegelaten anti-westerse moslims in Europa die een toetreding van Turkije tot de EU in de weg staan. Als Turkije een 'brug' zou kunnen zijn, zoals voorstanders het uitdrukken, dan is die brug bij voorbaat al ondermijnd. Hoe kortzichtig kunnen regeringen zijn?

Nog steeds word er gemarteld in Turkije en de mensenrechten worden dagelijks geschonden. Laat dit eerst eens ophouden en laat ze ook Christenen, Cyprus en Koerden erkennen, er zijn al genoeg moslims in Nederland die ons land in gevaar brengen. Een land dat de genocide op het Armeense volk gewoon keihard blijft ontkennen hoeft voor ons geen lid van de EU te worden. Stel je voor dat Duitsland de genocide op het Joodse volk zou ontkennen...dan zouden we op onze achterste benen gaan staan,misschien toch een ver van je bed show,of gewoon hypocriet?!? Door de infiltranten als een soort "gewone immigratie" genoemde Islamitische invasie in West-Europa is niet anders dan de eeuwenoude islamitische plundering tegen de beschaving. Zeker gehersenspoeld na de gesprekken met de Turkse en Arabische godsdienst handelaars, infiltranten, CDA-minister Piet Hein Donner van Justitie vindt dat de islam als nieuwe zuil in Nederland met open armen moet worden ontvangen, ze willen nu nog meer moskeen, nog meer Moslims!.

MEER MOSLIMMACHT

Vogelaar wil moslims helpen 'zich hier thuis te voelen'.

De Contact Groep Islam, Milli Gorus, Arabische Liga, Grijze Wolf en hun bazen uit Marokko en Turkije staan allemaal achter minister Vogelaar toe te juichen. Vogelaar wilt Moskeeën bevorderen volgens haar de integratie met 'uiteenlopende activiteiten'...Tijdens haar laatste bezoek aan een moskee moest zij zich `aanpassen`+ tussen honderden parasitaire Moslim mannen schoenen uit! Zij durfde niet te vragen, waar al die Moslim vrouwen zijn!!Dan zou Vogelaar eerst moeten vertellen wat er zo waardevol in die cultuur is en Nederland dat dan zou moeten overnemen. Niets toch, slechts moord en doodslag. En nu, ^{10.2.e} van het Comité voor Ex-Moslims is afgelopen weekend in Voorburg in elkaar geslagen en tot twee keer toe tegen de grond gewerkt. Waarom horen we nu niks van onze ministerie?

Donner, Vogelaar die plunders willen omarmen, zich aan dit brutale primitiviteit onderwerpen, helpen alleen nog meer invasie...Vergeet niet dat als ze een keer binnen zijn is het afgelopen met een land die aan hun onderdak bidt. Ze moeten juist zorgen dat ze een

waarschuwing krijgen van goed werkende Nederlanders, aanzien hoe deze islamitische grote parasiterende groepen hier van de welvaart profiteren en als dank ook nog rechten opeisen zonder er zelf iets voor in de plaats te zetten.

Stockage illimité de vos mails avec Yahoo! Mail. Changez aujourd'hui de mail !

*****

*****

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard dan ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risk inherent in the electronic transmission of messages.

*****

*****

Van: 10.2.e
Aan: 10.2.e
Onderwerp: aangenomen motie in Bundestag over Armeense genocide:
Datum: donderdag 2 juni 2016 15:33:07

Allen,

Zie onder tekst van aangenomen motie in Bundestag over Armeense genocide:

Bundestag stelt fest:

- Woordgebruik: planmatige vernietiging, volkerenmoord, misdaden tegen de menselijkheid, bijna volledige vernietiging;
- Duitse Rijk was medeschuldig;
- Onderwijs komt nu op de taak van genocide als onderdeel geschiedenis etnische conflicten in 20^e eeuw mee te nemen [als ik TK was zou ik hier een motie over indienen nu...]
- Der Deutsche Bundestag **ermutigt** die Bundesregierung weiterhin, dem Gedenken und der Aufarbeitung der Vertreibungen und Massaker an den Armeniern von 1915 Aufmerksamkeit zu widmen [aanwezigheid bij herdenkingen bedoeld?]
- Deutschland sollte Türken und Armenier dabei unterstützen, sich anzunähern

Bundestag fordert die Bundesregierung auf:

- zu einer breiten öffentlichen Auseinandersetzung mit der Vertreibung und fast vollständigen Vernichtung der Armenier 1915/1916 sowie der Rolle des Deutschen Reiches **beizutragen**;
- die türkische Seite zu **ermutigen**, sich mit den damaligen Vertreibungen und Massakern offen auseinanderzusetzen;
- türkische und armenische Regierungsvertreter zu **ermutigen**, den derzeit stagnierenden Normalisierungsprozess der zwischenstaatlichen Beziehungen beider Länder fortzuführen,
- en meer van dit soort dingen...

Opvallende zin: Die eigene historische Erfahrung Deutschlands zeigt, wie schwierig es für eine Gesellschaft ist, die dunklen Kapitel der eigenen Vergangenheit aufzuarbeiten. ¹¹

In

media wordt resolutie wel als "symbolisch" omschreven. Reactie bundesregierung zal later wellicht uitsluitsel brengen.

Groet, ^{10.2.e}

I. Der Deutsche Bundestag stellt fest:

Der Deutsche Bundestag verneigt sich vor den Opfern der Vertreibungen und Massaker an den Armeniern und anderen christlichen Minderheiten des Osmanischen Reichs, die vor über hundert Jahren ihren Anfang nahmen. Er beklagt die Taten der damaligen jungtürkischen Regierung, die zur fast vollständigen Vernichtung der Armenier im Osmanischen Reich geführt haben. Ebenso waren Angehörige anderer christlicher Volksgruppen, insbesondere aramäisch/assyrische und chaldäische Christen von Deportationen und Massakern betroffen.

Im Auftrag des damaligen jungtürkischen Regimes begann am 24. April 1915 im osmanischen Konstantinopel **die planmäßige Vertreibung und Vernichtung** von über einer Million ethnischer Armenier. Ihr Schicksal steht **beispielhaft für die Geschichte der Massenvernichtungen, der ethnischen Säuberungen, der Vertreibungen, ja der Völkermorde, von denen das 20. Jahrhundert auf so schreckliche Weise gezeichnet ist.** Dabei wissen wir um die Einzigartigkeit des Holocaust, für den Deutschland Schuld und Verantwortung trägt.

Der Bundestag bedauert die unrühmliche Rolle des Deutschen Reiches, das als militärischer Hauptverbündeter des Osmanischen Reichs trotz eindeutiger Informationen auch von Seiten deutscher Diplomaten und Missionare über die organisierte Vertreibung und Vernichtung der Armenier nicht versucht hat, **diese Verbrechen gegen die Menschlichkeit** zu stoppen. Das Gedenken des Deutschen Bundestages ist auch Ausdruck besonderen Respektes vor der wohl ältesten christlichen Nation der Erde. Der Deutsche Bundestag bekräftigt seinen Beschluss aus dem Jahr 2005 (Drs. 15/5689), der dem Gedenken der Opfer wie auch der historischen Aufarbeitung der Geschehnisse gewidmet war und das Ziel verfolgte, zur Versöhnung zwischen Türken und Armeniern beizutragen. Rednerinnen und Redner aller Fraktionen haben am einhundertsten Gedenktag, dem 24. April 2015, bei der Debatte im Deutschen Bundestag und insbesondere der Bundespräsident am Vorabend der Debatte **den Völkermord** an den Armeniern verurteilt, der Opfer gedacht sowie zur Versöhnung aufgerufen. **Das Deutsche Reich trägt eine Mitschuld an den Ereignissen.**

Der Bundestag bekennt sich zur besonderen historischen Verantwortung Deutschlands.

Dazu gehört, Türken und Armenier dabei zu unterstützen, über die Gräben der Vergangenheit hinweg nach Wegen der Versöhnung und Verständigung zu suchen. Dieser Versöhnungsprozess ist in den vergangenen Jahren ins Stocken geraten und bedarf dringend neuer Impulse.

Der Deutsche Bundestag ehrt mit seinem Gedenken an die unvorstellbar grausamen Verbrechen nicht nur deren Opfer, sondern auch all diejenigen im Osmanischen Reich und im Deutschen Reich, die sich vor über hundert Jahren unter schwierigen Umständen und gegen den Widerstand ihrer jeweiligen Regierung in vielfältiger Weise für die Rettung von armenischen Frauen, Kindern und Männern eingesetzt haben.

Heute kommt schulischer, universitärer und politischer Bildung in Deutschland die Aufgabe zu, die Aufarbeitung der Vertreibung und Vernichtung der Armenier als Teil der Aufarbeitung der Geschichte ethnischer Konflikte im 20. Jahrhundert in den Lehrplänen und -materialien aufzugreifen und nachfolgenden Generationen zu vermitteln. Dabei kommt insbesondere den Bundesländern eine wichtige Rolle zu.

Der Deutsche Bundestag ist der Ansicht, dass das Gedenken an die Opfer der Massaker und Vertreibungen der Armenier unter Berücksichtigung der deutschen Rolle einschließlich seiner Vermittlung an Mitbürgerinnen und Mitbürger türkischer und armenischer Herkunft auch einen Beitrag zur Integration und zum friedlichen Miteinander darstellt.

Der Deutsche Bundestag begrüßt die Zunahme von Initiativen und Beiträgen in den Bereichen von Wissenschaft, Zivilgesellschaft, Kunst und Kultur auch in der Türkei, welche die Aufarbeitung der Verbrechen an den Armeniern und die Versöhnung zwischen Armeniern und Türken zum Ziel haben.

Der Deutsche Bundestag ermutigt die Bundesregierung weiterhin, dem Gedenken und der Aufarbeitung der Vertreibungen und Massaker an den Armeniern von 1915 Aufmerksamkeit zu widmen. Auch begrüßt der Deutsche Bundestag jede Initiative, die diesem Anliegen Anschub und Unterstützung zu verleihen. Die eigene historische Erfahrung Deutschlands zeigt, wie schwierig es für eine Gesellschaft ist, die dunklen Kapitel der eigenen Vergangenheit aufzuarbeiten.

Dennoch ist eine ehrliche Aufarbeitung der Geschichte die wohl wichtigste Grundlage für Versöhnung sowohl innerhalb der Gesellschaft als auch mit anderen.

Es ist dabei zu unterscheiden zwischen der Schuld der Täter und der Verantwortung der heute Lebenden. Das Gedenken an die Vergangenheit mahnt uns außerdem, wachsam zu bleiben und zu verhindern, dass Hass und Vernichtung immer wieder Menschen und Völker bedrohen.

Der Deutsche Bundestag nimmt die seit 2005 unternommenen Versuche von Vertretern Armeniens und der Türkei wahr, in Fragen des Erinnerns und der Normalisierung der zwischenstaatlichen Beziehungen aufeinander zuzugehen. Das Verhältnis beider Staaten ist jedoch weiterhin spannungsreich und von gegenseitigem Misstrauen geprägt. Deutschland sollte Türken und Armenier dabei unterstützen, sich anzunähern. Eine konstruktive Aufarbeitung der Geschichte ist dabei als Basis für eine Verständigung in Gegenwart und Zukunft unerlässlich.

Eine Entspannung und Normalisierung der Beziehungen zwischen der Republik Türkei und der Republik Armenien ist auch für die Stabilisierung der Region des Kaukasus wichtig. Deutschland sieht sich dabei im Rahmen der EU-Nachbarschaftspolitik aufgrund seiner geschichtlichen Rolle in den deutsch-armenisch-türkischen Beziehungen in einer besonderen Verantwortung.

II. Der Deutsche Bundestag fordert die Bundesregierung auf:

- im Geiste der Debatte des Deutschen Bundestags vom 24. April 2015 zum 100. Jahrestag weiterhin zu einer breiten öffentlichen Auseinandersetzung mit der Vertreibung und fast vollständigen Vernichtung der Armenier 1915/1916 sowie der Rolle des Deutschen Reiches beizutragen,
- die türkische Seite zu ermutigen, sich mit den damaligen Vertreibungen und Massakern offen auseinanderzusetzen, um damit den notwendigen Grundstein zu einer Versöhnung mit dem armenischen Volk zu legen,
- sich weiterhin dafür einzusetzen, dass zwischen Türken und Armeniern durch die Aufarbeitung von Vergangenheit Annäherung, Versöhnung und Verzeihen historischer Schuld erreicht wird,
- weiterhin wissenschaftliche, zivilgesellschaftliche und kulturelle Aktivitäten in der Türkei und in Armenien zu unterstützen und im Rahmen verfügbarer Haushaltsmittel zu fördern, die dem Austausch und der Annäherung sowie der Aufarbeitung der Geschichte zwischen Türken und Armeniern dienen,
- eine Aufarbeitung der historischen Ereignisse durch die Türkei und Armenien als ersten Schritt zur Versöhnung und zur längst überfälligen Verbesserung der türkisch-

- armenischen Beziehungen aktiv zu unterstützen, z.B. durch Stipendien für Wissenschaftlerinnen und Wissenschaftler oder Unterstützung zivilgesellschaftlicher Kräfte aus beiden Ländern, die sich für Aufarbeitung und Versöhnung engagieren,
- türkische und armenische Regierungsvertreter zu ermutigen, den derzeit stagnierenden Normalisierungsprozess der zwischenstaatlichen Beziehungen beider Länder fortzuführen,
  - sich gegenüber der türkischen und der armenischen Regierung für die Ratifizierung der 2009 unterzeichneten Zürcher Protokolle einzusetzen, die eine Kommission zur wissenschaftlichen Untersuchung der Geschichte, die Wiederaufnahme diplomatischer Beziehungen und die Öffnung der gemeinsamen Grenze vorsehen,
  - dafür einzutreten, dass die in jüngster Zeit begonnene Pflege des armenischen Kulturerbes in der Republik Türkei fortgesetzt und intensiviert wird,
  - im Rahmen finanzieller Möglichkeiten auch weiterhin innerhalb Deutschlands Initiativen und Projekte in Wissenschaft, Zivilgesellschaft und Kultur zu fördern, die eine Auseinandersetzung mit den Geschehnissen von 1915/1916 zum Thema haben.

Van: 10.2.e
Aan: 10.2.e
Onderwerp: Aanpassingen pdf
Datum: woensdag 30 januari 2019 11:39:45
Bijlagen: [190130 p 22 -LR 118968 Info Turks NL WEB V1.pdf](#)

Hi 10.2.e ,

Hierbij de aangepaste pdf, maar ik heb iets over het hoofd gezien. Daarover nog een vraag. Zoals in de mailwisselingen besproken, heb ik de zin aangepast. Ik kwam deze op pag. 22 tegen. Nu zie ik bij het controleren dat dezelfde zin ook pag. 16 staat. Daarmee dan hetzelfde doen? Je krijgt dan wel twee keer dezelfde voetnoot. Ook zie ik aan het einde van pag. 16 nog een keer vermeende genocide. Wat moet daarmee gebeuren?

De aanpassing op P 22:

De vermeende* Armeense genocide heeft regelmatig tot spanningen geleid tussen Armeniërs en Turkse Nederlanders die zich niet herkennen in de term 'genocide'.

Dit is de nieuwe zin:

Armeniërs herdenken jaarlijks de Armeense genocide en dit heeft meermaals tot spanningen geleid tussen Armeense en Turkse Nederlanders die zich niet herkennen in de term 'genocide'.
(voetnoot *)

Voetnoot * Het standpunt van het Nederlandse kabinet is dat de gebeurtenissen in 1915 en 1916, waarbij waarschijnlijk meer dan één miljoen Armeniërs zijn omgekomen, vreselijk waren en groot leed hebben veroorzaakt. Er past dan ook groot medeleven met de nabestaanden. De vaststelling of hier in juridische zin sprake is geweest van genocide, is niet aan het kabinet.

Met vriendelijke groet,

10.2.e

.....
Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Directie Samenleving & Integratie
Expertise-unit Sociale Stabiliteit (ESS)
Parnassusplein 5 | 2511 VX | Den Haag |

.....
M 10.2.e
10.2.e

www.socialestabiliteit.nl

.....
Aanmelden voor de nieuwsbrief WeerbaarNL van de Expertise-unit Sociale Stabiliteit kan
HIER

Van: 10.2.e
Aan: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Onderwerp: Beantwoording vragen Almelose herdenking Armeense genocide
Datum: woensdag 17 april 2019 10:46:31
Bijlagen: [image001.jpg](#)
[image002.png](#)
[image003.png](#)

Beste 10.2.e ,

Hierbij beantwoord ik namens 10.2.e je vragen van 15 april 2019 over de jaarlijkse Almelose herdenking van de Armeense genocide.

Is er een officiële aanvraag ingediend voor een herdenking?

Ja, er zijn officiële aanvragen ingediend voor een wandelherdenking en een herdenkingsbijeenkomst. De wandelherdenking is op 23 april in de avond en de herdenkingsbijeenkomst is op 24 april.

Door wie is het ingediend?

De aanvraag is ingediend door de Armeense Apostolische Kerk Almelo.

Verwachten jullie spanningen?

Er zijn bij ons geen signalen ingekomen die op voorhand wijzen op spanningen. Bij de vergunningprocedure zijn in overleg met de politie alle relevante en specifieke veiligheidsaspecten meegewogen. De politie monitort de situatie en informeert de burgemeester bij signalen van risico's of spanningen of andere vormen van sociale onrust.

Hoe groot is de opkomst?

In de aanvraag geeft de Apostolische Kerk aan dat de verwachte opkomst voor de wandelherdenking honderd tot honderdvijftig personen is. De verwachte opkomst voor de herdenkingsbijeenkomst is vijfhonderd personen.

Wie zijn de deelnemende partijen? (ook lokaal politiek, vanuit jullie, organisaties?)

De Armeense Apostolische Kerk geeft in de aanvraag aan dat zij geen politiek sensitieve personen verwachten. De burgemeester is aanwezig bij de herdenkingsbijeenkomst en zal een toespraak houden. De gemeenteraad heeft nog geen uitnodiging ontvangen, waarschijnlijk zullen een aantal raadsleden aanwezig zijn.

Ik hoop dat ik hierbij je vragen voldoende heb beantwoord.

Met vriendelijke groet,

10.2.e

10.2.e

Gemeente Almelo

T (0546) 10.2.e

M 10.2.e

I www.almelo.nl

Postadres

Postbus 5100

7600 GC Almelo

Bezoekadres

Haven Zuidzijde 30

7607 EW Almelo

Van: 10.2.e
Aan: 10.2.e
Bcc: 10.2.e 10.2.e
Onderwerp: Bloedbroeders (IV) met
Datum: vrijdag 26 januari 2018 17:50:39
Bijlagen: [1.png](#)

Beste allemaal,

Op dinsdag 6 februari screenen we DEEL VIER van de documentaire 'Bloedbroeders' met
10.2.e : <https://www.facebook.com/events/326191724536077/>

10.2.e is taalkundige en schrijfster. Ze heeft onder meer onderzoek gedaan naar de invloed van het Turks en het Arabisch op Armeense dialecten en naar de wisselwerking tussen taal, cultuur en identiteit. Ze zal ingaan op de rol van de Armeense genocide op de culturele zelfidentificatie van Armeniërs en op de invloed hiervan op Turks-Armeense relaties. We zullen vragen behandelen zoals:

Hoe beïnvloeden noties van schuld en slachtofferschap de constructie van Turkse en Armeense identiteiten?

Hoe kunnen we binnen het Turks-Armeense conflict empathie voor 'de ander' cultiveren?

Welke rol kunnen Nederlandse Turken en Armeniërs spelen bij verzoening?

Met vriendelijke groeten,

10.2.e

10.2.e

www.thehaguepeace.org ● 10.2.e

@thehaguepeace.org ● +316 10.2.e

● IBAN: NL39 TRIO 0197 9213

Van: 10.2.e
Aan: 10.2.e
Onderwerp: De kwestie van de Armeense genocide in Amsterdam en Almelo
Datum: donderdag 5 april 2018 15:15:42

Allen,
Op 21 april wordt in Amsterdam een monument ter herdenking van de Armeense genocide onthuld. Amsterdam heeft aangegeven de woordvoeringslijn hierover van BZ te hebben ontvangen. De Amsterdamse raad heeft zelf nog geen standpunt ingenomen. ¹¹

Daarnaast heeft de burgemeester van Almelo contact opgenomen met de ESS over een herdenking van de genocide die in Almelo zal plaatsvinden. ¹¹

Uitgangspunt in beide gevallen is dat dit in eerste instantie bij de gemeente ligt en dat het dus van de gemeente afhangt (het initiatief ligt bij de gemeente) op welke wijze er ondersteuning vanuit de ESS/beleid zal plaatsvinden. Ten behoeve van de signalering zullen we wel proberen een volledig beeld te krijgen van wat er gaat gebeuren.

^{10.2.e} is gelukkig reeds in contact met de gemeente Amsterdam. Hij zal proberen te achterhalen:

1. Wie het initiatief heeft genomen tot het plaatsen van het monument
2. Welke rol de gemeente tijdens de herdenking/onthulling wil gaan spelen (aanwezig of niet, spreken of niet, etc)
3. Hoe dit leeft binnen de verschillende gemeenschappen

Deze informatie zal worden opgenomen in de signalering. Tenzij de gemeente hierom vraagt, zal – behalve monitoring - verder geen actie worden ondernomen.

^{10.2.e} vraagt voor de gemeente Almelo de woordvoeringslijn van BZ op over de kwestie. Deze kan de gemeente gebruiken mochten zij hieraan behoefte hebben. Omdat Almelo zelf al contact met de ESS heeft opgenomen zal door de ESS worden gecheckt of zij behoefte hebben aan verdere ondersteuning.

Bij vragen weet iedereen mij te vinden!

Groet

^{10.2.e}

^{10.2.e}

.....
Directie Samenleving & Integratie
Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Parnassusplein 5 | 2511 LV Den Haag

Postbus 90801 | 2509 LV Den Haag

.....
E ^{10.2.e} @minszw.nl

T ^{10.2.e}

oneven weken vrij op maandag

even weken vrij op woensdag

Van: [Expertise-unit Sociale Stabiliteit](#)
Onderwerp: Informatieblad "Verhoudingen tussen Turks-Nederlandse groeperingen"
Datum: maandag 27 februari 2017 14:51:05
Bijlagen: [Verhoudingen tussen Turks-Nederlandse groeperingen.pdf](#)
[image001.png](#)
[image002.jpg](#)

Geachte collega's,

De mislukte staatsgreep door militairen in Turkije in de nacht van 15 juli 2016 leidde niet alleen in Turkije maar ook in Nederland tot incidenten die voortkwamen uit spanningen tussen met name Gülen- en Erdogan-aanhangers. Deze spanningen riepen veel vragen op bij u als gemeenten. Tijdens een eerste informatieoverleg in Utrecht op 27 juli 2016 hebben wij u toegezegd een informatieblad over de verhoudingen tussen Turks-Nederlandse groeperingen samen te stellen.

In de bijlage treft u dit infoblad aan. Bij de totstandkoming is nauw samengewerkt met het Kennisplatform Integratie en Samenleving (KIS). Verder is de inhoud ter visie voorgelegd aan een aantal gemeenten. Waarvoor bij deze nogmaals dank.

Beeld en tips

Met dit informatieblad willen wij een zo feitelijk en neutraal mogelijk beeld schetsen van de vele verschillende groeperingen binnen de Turks-Nederlandse gemeenschap, hun visies, hun onderlinge verhoudingen en de achtergronden van de spanningen.

Het informatieblad biedt ook tips voor gemeenten en professionals om met deze dynamiek en mogelijke spanningen om te gaan. Daarbij worden geen kant-en-klare oplossingen aangedragen; de lokale context en maatwerk blijven immers leidend.

Vragen

Het informatieblad is ook te downloaden via de websites van [ESS](#) en [KIS](#). Mocht u naar aanleiding van dit informatieblad vragen hebben, dan kunt u contact met ons opnemen via ESS@minszw.nl. De ESS is tijdens kantoortijden ook bereikbaar via (070) 333 4555.

Met vriendelijke groet,

Expertise-unit Sociale Stabiliteit

[Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid](#) | Directie Samenleving & Integratie
Parnassusplein 5 | 2511 VX Den Haag
Postbus 90801 | 2509 LV Den Haag
Telefoon: 070-333 4555 | ✉ ess@minszw.nl
www.socialestabiliteit.nl

Minister

**Directie Samenleving en
Integratie**
Afdeling PH C

Contactpersoon
10.2.e

T 10.2.e
10.2.e @minszw.nl

Datum

Onze referentie
2016-0000026970

nota

Dialogoog tussen Turkse en Armeense gemeenschap

Akkoord SG/DG

---

1 Status nota

Ter beslissing

2 Aanleiding

- In de voortgangsbrief van de Agenda Integratie wordt als actiepoint benoemd: "In samenwerking met de Federatie van Armeense Organisaties in Nederland (FAON) en HTIB proberen Turks/Armeense dialoog op gang te brengen met bijzondere aandacht voor de herdenking van de Armeense tragedie op 24 april 2016."
- De FAON wil als uitgangspunt van deze dialoogbijeenkomsten de erkenning van de Armeense genocide. ¹¹

3 Beslispunten/advies/beslistermijn

- Wij adviseren u in te stemmen met de volgende drie uitgangspunten voor de dialoogbijeenkomsten:
  - Doel: Spanningen te verminderen tussen Turken en Armeniërs door wederzijds begrip voor elkaar te vergroten. In de dialoogbijeenkomsten kán de Armeense tragedie aan de orde komen, maar het is niet het uitgangspunt.
  - Doelgroep: Jongeren van zowel Turkse als Armeense zijde, die wellicht minder geharnast zijn in hun opvattingen over de Armeense kwestie, waardoor de kans op succes in dit uiterst kwetsbare traject wordt vergroot.
  - Organisatievorm: Bescheiden beginnen met vijf lokale bijeenkomsten onder een onafhankelijke voorzitter. Bij gebleken succes een herhaling van deze bijeenkomsten en dan afsluitend een landelijke bijeenkomst.
- Wij adviseren u ermee in te stemmen dat HTIB dit op deze wijze uitwerkt. Aan de FAON is dan of zij verder betrokken willen blijven. Het is waarschijnlijk dat zij zullen afhaken omdat ze uitsluitend willen

spreken over de genocide.

4 Kernpunten

- HTIB had eind vorig jaar een voorstel voor dialogen bij ons ingediend en daar is later de FAON bij betrokken.
- Wij hebben hierover onlangs met de FAON en HTIB gesproken.
- Daarbij kwam naar voren dat voor de FAON het bevorderen van wederzijds begrip in het licht moet staan van het door de dialoogpartners erkennen van de Armeense genocide. Zij zien de dialoog als het samen delen van het verdriet van de gebeurtenissen van 1915.
- ¹¹

**Directie Samenleving en
Integratie**
Afdeling PH C

Datum

Onze referentie
2016-0000026970

- Ons inzien zou de dialoog er als volgt uit kunnen zien:
  - gericht op verkleinen van tussen de twee gemeenschappen gegroeide afstand: praten over barrières, dat de gemeenschappen op veel terreinen meer gemeen hebben dan ze zelf in eerste instantie beseffen e.d.;
  - bescheiden beginnen, met bijvoorbeeld vijf bijeenkomsten in verschillende steden, en van daaruit kijken hoe het loopt;
  - zoveel mogelijk jongeren proberen te bereiken.
- Thema is dan niet "genocide" maar "ontmoeten." Uiteraard zou de genocide daarbij ter sprake kunnen komen, maar dat is niet de inzet.
- Als gezegd ligt de lead bij HTIB. Ons voorstel is dhr. ^{10.2.e} van HTIB te vragen langs deze lijnen met een nieuw voorstel te komen.
- De FAON kan dan voor zichzelf bepalen of zij met zo'n voorstel instemmen. Mocht dat niet zo zijn dan verwachten wij dat er buiten de FAON andere Armeense Nederlanders bereid zijn om deel te nemen aan de dialogen. De FAON kan ook altijd later nog, als de dialogen in hun ogen goed verlopen, instappen.

(Beheersing) risico's

- ¹¹

De geschetste opzet is ons inziens goed uitlegbaar, zowel inhoudelijk (bescheiden beginnen om uiterst gevoelige verhoudingen niet meteen op scherp te zetten) als politiek (sluit aan bij standpunt kabinet m.b.t. genocide kwestie).
- Ander opletpunt is dat de bijeenkomsten een zorgvuldige begeleiding/moderatie vergen. Dit zal een belangrijke voorwaarde worden bij evt. opdrachtverlening.
- Voorts speelt dat HTIB vooral een organisatie is van eerste generatie migranten. Wij zien echter goede mogelijkheden om dhr. ^{10.2.e} met

bijvoorbeeld studentenorganisaties te laten samenwerken. Ook dit wordt een voorwaarde.

- Wij beogen een evt. voorstel overigens spaarzaam te faciliteren, niet meer dan zaken als zaalhuur, catering en gespreksleiding.
- Betrokkenheid van het lokaal bestuur is een voorwaarde, mede gelet op mogelijke veiligheidsrisico's rond de dialoogbijeenkomsten.

**Directie Samenleving en
Integratie**
Afdeling PH C

Datum

Onze referentie
2016-0000026970

Minister

**Directie Samenleving en
Integratie**

Afdeling PH C

Contactpersoon

10.2.e

T 070 10.2.e

10.2.e @minszw.nl

Datum

Onze referentie

2016-0000099173

nota

Gesprek met FAON

Akkoord SG/DG

---

1 Status nota

Ter beslissing

2 Aanleiding

- De Federatie van Armeense Organisaties in Nederland (FAON) heeft u op 29 februari jl. een brief gestuurd (**bijlage**).
- Kern van de brief is dat de FAON uw betrokkenheid mist bij de Armeense gemeenschap in Nederland.
- Directe aanleiding voor de brief is de wijze waarop SZW de opdracht aan HTIB voor een dialoog tussen de Armeense en Turkse gemeenschap heeft vormgegeven (FAON wilde een dialoog uitsluitend gericht op de genocide).
- Dit bevestigt de indruk van de FAON dat SZW de kwestie van de Armeense genocide niet als zodanig wil zien, maar slechts als "integratie-probleem van delen van de Turkse gemeenschap en mogelijke bron van spanningen."
- FAON uit hun ongenoegen voortdurend via de Tweede Kamer (laatstelijk via mw. Karabulut tijdens AO en VAO discriminatie, vorig jaar rond de 100-jarige herdenking van de genocide middels tal van Kamervragen).
- ¹¹

- Wij menen derhalve dat, i.p.v. een schriftelijke reactie op hun brief, het goed zou zijn als u het gesprek met de FAON aangaat.

3 Beslispunten/advies/beslistermijn

- Wij adviseren u akkoord te gaan met een gesprek met de FAON, zodat u uw persoonlijke betrokkenheid tot uitdrukking kunt brengen bij de Armeense gemeenschap en het tegengaan van zaken die een voedingsbodem vormen voor gespannen interetnische verhoudingen.

- Als u instemt zullen wij met uw secretariaat een datum plannen.

4 Kernpunten

- U heeft in mei 2014 met de FAON gesproken. Daarbij is afgesproken in gesprek te blijven over uw betrokkenheid bij de Armeense gemeenschap.
- In de aanloop naar de 100-jarige herdenking van de genocide in april 2015 hebben wij geprobeerd deze betrokkenheid vorm te geven.
- Gezien de politieke gevoeligheid van de kwestie van de genocide bleek dat niet mogelijk op een voor de FAON acceptabele manier.
- De FAON blijft daardoor met het gevoel zitten dat ze op geen enkele wijze gehoor vinden voor hun inspanningen.
- Een gesprek met hen zou kunnen helpen dat gevoel te verminderen, niet in de zin van het erkennen van de genocide, maar wel om samen vast te stellen wat voor soort van (reële) betrokkenheid de FAON op prijs zou stellen.
- Onlangs heeft de FAON een gesprek gehad met de directeur Europa van BZ. Daarbij is aan de FAON uitgelegd dat ze de empathie van minister Koenders m.b.t. de verschrikkelijke gebeurtenissen van 1915 niet moeten onderschatten, ook al heeft het kabinet een opvatting over de term genocide die de FAON niet deelt. ¹¹
- De brief van de FAON biedt nadere aanknopingspunten voor u om met de FAON te spreken.
- Zo wil de FAON betrokken worden bij het spanningenoverleg, zoeken zij steun om ^{10.2.e} aan te pakken en willen ze bijvoorbeeld niet dat SZW in brieven van de "Armeense tragedie" spreekt (dit echoot het taalgebruik van de genocide-ontkenners).
- Deze nota is afgestemd met BZ.

**Directie Samenleving en
Integratie**
Afdeling PH C

Datum

Onze referentie
2016-0000099173

Van: 10.2.e
Aan: 10.2.e
Onderwerp: FW: Samenvattend verslag hoorzitting Turks-Nederlandse organisaties-TER KENNISNAME
Datum: dinsdag 11 oktober 2016 22:00:16
Bijlagen: [2016-10-10-Samenvattend verslag hoorzitting Turks.docx](#)

-----Original Message-----

From: 10.2.e
Sent: Tuesday, October 11, 2016 07:16 PM W. Europe Standard Time
To: 10.2.e
Subject: Samenvattend verslag hoorzitting Turks-Nederlandse organisaties-TER KENNISNAME

10.2.e

Bij deze **TER KENNISNAME** het samenvattend verslag van de hoorzitting gisteren van de Vaste Kamercommissie SZW met Turks-Nederlandse organisaties.

Dit is van belang voor onze AO morgen.

Nog een prettige avond.

Groet

10.2.e

Van: 10.2.e
Aan: 10.2.e
Onderwerp: FW: [***MOGELIJK SPAM***] Re: KIS website
Datum: donderdag 24 januari 2019 16:51:35

Ha 10.2.e ,
Zie hieronder. Weet jij of de website inmiddels is aangepast? En zo niet waarom niet en
wanneer wel? Met Mark verder besproken dat we 10.2.e gaan uitnodigen voor een gesprek met
Mark.
Ik hoor graag van je! Dan reageer ik daarna naar 10.2.e !
Groeten,
10.2.e

Van: ^{10.2.e} [<@minszw.nl>](mailto:@minszw.nl)
Datum: maandag 17 dec. 2018 2:54 PM
Aan: ^{10.2.e} [<@verwey-jonker.nl>](mailto:@verwey-jonker.nl)
Onderwerp: RE: Armeense kwestie

Dag ^{10.2.e} ,
Dat moet wel lukken. Ook fijne dagen. Grt. ^{10.2.e}

Verzonden met BlackBerry Work
(www.blackberry.com)

Van: ^{10.2.e} [<@verwey-jonker.nl>](mailto:@verwey-jonker.nl)
Datum: maandag 17 dec. 2018 2:15 PM
Aan: ^{10.2.e} [<@minszw.nl>](mailto:@minszw.nl)
Onderwerp: Armeense kwestie

Hallo ^{10.2.e} ,
Wij hebben in de middag van 8 januari bij KIS een intern overleg ingepland over de tekst met betrekking tot de Armeense kwestie. Dus het zou fijn zijn als wij voor die tijd jullie wijzigingsvoorstellen kunnen inzien.
Lukt dat?
Wens ik je ondertussen alvast fijne vakantiedagen!
Met vriendelijke groet,

^{10.2.e}

^{10.2.e}

^{10.2.e}

Portaal Kennisplatform Integratie & Samenleving

Verwey-Jonker Instituut

25 jaar onafhankelijk onderzoek. Actueel en richtinggevend

Kromme Nieuwegracht 6

3512 HG Utrecht

Telefoon direct: 030-^{10.2.e}

Mobiel: ^{10.2.e}

Mijn werkdagen zijn ma, di, wo en do.

www.verwey-jonker.nl / www.kis.nl

[Twitter](#) - [LinkedIn](#)

Van: 10.2.e
Aan: 10.2.e
Onderwerp: FW: Armeense kwestie
Datum: donderdag 13 december 2018 15:11:34
Bijlagen: [image001.png](#)

Dag 10.2.e ,

In een parallelle e-mail wordt verwezen naar jou, via de band van 10.2.e . En dat daarmee de afstemming was gegrrefld. Is dat ook jouw ervaring?¹¹

Grt

10.2.e

Verzonden met BlackBerry Work
(www.blackberry.com)

Van: 10.2.e <10.2.e @verwey-jonker.nl>
Datum: donderdag 13 dec. 2018 2:51 PM
Aan: 10.2.e @minszw.nl>
Onderwerp: Armeense kwestie

Ho 10.2.e ,

Sorry dat de telefoon opeens stil viel. Ik weet niet waarom. Kon je daarna niet meer bereiken. Afdeling communicatie zag veel tweets en retweets en vond dat we op onze website een voetnoot konden plaatsen met uitleg over de term die wij gebruikten. Zij hebben dat vooraf met 10.2.e en collega's bij SZW besproken en die vonden dat een goed idee.

Ik heb gezegd dat dat nog wel kon, maar wilde jou informeren. Hebben jullie bezwaren?

Met vriendelijke groet,

10.2.e

Portaal Kennisplatform Integratie & Samenleving

Verwey-Jonker Instituut

25 jaar onafhankelijk onderzoek. Actueel en richtinggevend

Kromme Nieuwegracht 6

3512 HG Utrecht

Telefoon direct: 030-10.2.e

Mobiel: 10.2.e

Mijn werkdagen zijn ma, di, wo en do.

www.verwey-jonker.nl / www.kis.nl

[Twitter](#) - [LinkedIn](#)

Van: 10.2.e
Aan: 10.2.e
Onderwerp: FW: FAON
Datum: dinsdag 18 december 2018 09:39:49

Geachte mevrouw 10.2.e ,

naar aanleiding van je email en telefonisch onderhoud met Mark Roscam Abbing, waarbij hij een toelichting rondom de tekst in het infoblad heeft gegeven en een wijziging aangekondigde, hieronder de voetnoot die wij zullen opnemen ter verwijzing naar het standpunt van het kabinet. Wij zullen het infoblad aanpassen door het woord vermeende, dat voorkomt in relatie tot 'genocide' weghalen, en bij het woord 'genocide' een voetnoot opnemen dat verwijst naar de volgende tekst:

“ Het standpunt van het kabinet is u bekend: het is duidelijk dat de gebeurtenissen in 1915 en 1916, waarbij waarschijnlijk meer dan één miljoen Armeniërs zijn omgekomen, vreselijk waren en groot leed hebben veroorzaakt. Er past dan ook groot medeleven met de nabestaanden. Zoals aan uw Kamer bericht, is de vaststelling of hier in juridische zin sprake is geweest van genocide, niet aan het kabinet.” (De Minister van Buitenlandse Zaken, A.G. Koenders, Tweede Kamer, vergaderjaar 2015–2016, 34 300 V, nr. 74, Den Haag, 5 juli 2016).

I.v.m. de aanstaande vakantieperiode zal deze wijziging in de loop van week 2 in 2019 doorgevoerd kunnen worden.

Ik hoop je hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

10.2.e

Verzonden met BlackBerry Work
(www.blackberry.com)

Van: 10.2.e
Datum: dinsdag 18 dec. 2018 9:35 AM
Aan: 10.2.e @minszw.nl>
Onderwerp: FAON

10.2.e ,

Ik stel voor om niet in te gaan op de wens van 10.2.e st om een extra link te plaatsten, verwijzend naar het NIOD, niet uit disrespekt voor het NIOD, maar uit objectiviteit die wij proberen te betrachten in relatie tot het officieel standpunt van het kabinet. In de bovenstaande tekst van het kabinet wordt afdoende verwezen naar het woord leed'.

10.2.e stelt voor om dit leed' middels een link naar NIOD te aandrukken c.q. te onderschrijven.

NB De bovenstaande tekst is uit de officiële website van de 2K overgenomen. Eerder had ik nog 2 linken opgenomen, verwijzend naar berichtgeving in de openbare media (NOS), maar dat was vooral ter (interne) toelichting bedoeld.

Procedure

Ik heb van ^{10.2.e} (KIS) begrepen dat zij pas na 8 januari de teksten kunnen aanpassen. Daarvoor hebben ze van ons wel een 'nieuwe pdf opmaak' nodig. Ik zal dit uitzetten bij ^{10.2.e} Vervolgens kan de nieuwe pdf naar KIS en gelijktijdig op de beide websites gepubliceerd worden.

Ik beproef uit het mailtje van ^{10.2.e} s dat zij op 8 januari een intern overleg hebben ingepland over de tekst met betrekking tot de Armeense kwestie'. Ik lees dit als een procedure-overleg om de tekst op een juiste manier op de website te zetten, en niet als een inhoudelijke discussie/instemming over onze oplossing.

Is het wellicht nog handig als er toch nog gebeld wordt met ^{10.2.e}, naast het versuren van de bovenstaande e-mail?

*groet,
^{10.2.e}*

Van: 10.2.e
Aan: 10.2.e
Onderwerp: FW: Film over Armeense Genocide op 15 juni in Nederlandse bioscopen - Jalta
Datum: dinsdag 6 juni 2017 11:05:38

10.2.e maakt zich hier zorgen over...

Van: 10.2.e
Verzonden: zondag 4 juni 2017 19:22
Aan: 10.2.e

Onderwerp: Fwd: Film over Armeense Genocide op 15 juni in Nederlandse bioscopen - Jalta
Ik heb de trailer gezien.¹¹

Vraag me af welke bioscopen dit gaan programmeren, iig wel Pathe die de trailer als aankonding draaide. Iets om in de gaten te houden komende weken.¹¹

Verzonden met BlackBerry Work(www.blackberry.com)

Verzonden met BlackBerry Work(www.blackberry.com)

Van: 10.2.e [@gmail.com](mailto:)>
Verzonden: 4 jun. 2017 19:13
Aan: "10.2.e" @MINSZW.NL>
Onderwerp: Film over Armeense Genocide op 15 juni in Nederlandse bioscopen - Jalta

<http://jalta.nl/geschiedenis/film-over-armeense-genocide-op-15-juni-in-nederlandse-bioscopen/>

Van: 10.2.e
Aan: 10.2.e
Onderwerp: FW: Input ten behoeve van achtergronddossier voor Mark
Datum: vrijdag 16 februari 2018 16:58:24
Bijlagen: [image001.jpg](#)

TER INFO

buiten reikwijdte

Van: 10.2.e - BD/DAS/ATE [<mailto:10.2.e@minvenj.nl>]
Verzonden: vrijdag 16 februari 2018 15:22
Aan: 10.2.e
CC: 10.2.e BD/DAS/ANTMD
Onderwerp: RE: Input ten behoeve van achtergronddossier voor Mark

Hallo 10.2.e
Je krijgt maandag ons input.

Fijne weekend en groeten,
10.2.e

Verzonden met BlackBerry Work
(www.blackberry.com)

Van: 10.2.e [<@minszw.nl>](mailto:@minszw.nl)
Datum: vrijdag 16 feb. 2018 2:03 PM
Aan: 10.2.e [<@minvenj.nl>](mailto:@minvenj.nl)
Kopie: 10.2.e [<@minszw.nl>](mailto:@minszw.nl), 10.2.e [<@minszw.nl>](mailto:@minszw.nl), 10.2.e -
BD/DAS/ANTMD 10.2.e [<@nctv.minvenj.nl>](mailto:@nctv.minvenj.nl)
Onderwerp: Input ten behoeve van achtergronddossier voor Mark

Hi collega's,

Zoals net besproken hierbij de vraag of jullie (inmiddels op 2 onderwerpen) een korte update kunnen leveren voor het achtergrond dossier van Mark. Maandagmiddag om 15:30 hebben wij een rondetafelgesprek met een brede vertegenwoordiging van de Turks-NL en Koerdisch-NL organisaties met op de agenda drie onderwerpen:

- 1) Actualiteit
- 2) Arbeidsmarktdiscriminatie/Verdere Integratie op de arbeidsmarkt
- 3) Binding met de NL samenleving

Zouden jullie als het gaat om de actualiteit een korte analyse kunnen geven van wat jullie zien (vooral in Turkije en ook NL) als het gaat om:

- Motie(s) in de Kamer over erkenning van de Armeense genocide;
buiten reikwijdte

Als we maandag uiterlijk om 10:30 input kunnen krijgen dan nemen we dat als achtergrondinformatie mee in het dossier voor Mark. Dit gesprek is de opmaat voor een overleg met MSZW op 13 maart met dezelfde organisaties.

Veel dank alvast!

Met vriendelijke groet,

10.2.e | Directie Samenleving & Integratie | [Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid](#)

Parnassusplein 5 | 2511 LV Den Haag

Postbus 90801 | 2509 LV Den Haag

Telefoon: +31(10.2.e) | @minszw.nl

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

Ministerie van Justitie en Veiligheid

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministry of Justice and Security

Van: Sirt Nederland

Verzonden: 13 apr. 2019 11:35

Aan: sirt nederland@gmail.com

Onderwerp: Herdenking Armeense genocide 24 April 2019; Assen

Geachte heer/mevrouw,

Ieder jaar wordt wereldwijd op 24 april de Armeense genocide herdacht. 104 jaar geleden, op 24 april 1915, werden in Istanbul door de Ottomaanse autoriteiten ongeveer 250 Armeense intellectuelen opgepakt en naar het oosten van het land getransporteerd om uiteindelijk vermoord te worden. Het was het startsein van een grootschalige campagne tegen de Armeense en andere christelijke bewoners van het Ottomaanse rijk. Het Jong-Turkse regime heeft vanaf 1915 ongeveer anderhalf miljoen mensen op verschrikkelijke wijze systematisch vermoord. Eerst werden de Armeense mannen meegenomen, daarna hun vrouwen, kinderen en ouderen. Iedereen. Alleen maar omdat ze Armeniërs waren.

Als eenmaal kennis is genomen van deze pijnlijke geschiedenis, dan is het belangrijk hier op een waardige manier mee om te gaan, voor zover dat mogelijk is bij een dergelijke mensonterende aaneenschakeling van horrorverhalen. Een gezonde omgang met deze historische trauma wordt extra bemoeilijkt door de Turkse ontkenning. Ontkenning is helaas onderdeel van de collectieve Turkse identiteit. Individuen en groepen die de Armeense genocide erkennen en herdenken worden voor landverrader uitgemaakt of als volksvijand bestempeld. Het proces van collectieve verwerking, genezing en normalisering kan hierdoor niet op gang komen, waardoor de trauma's voortduren.

De Armeense gemeenschap wacht al meer dan een eeuw op erkenning en gerechtigheid. Zo is ook SIRT (jongerencommissie die zich inzet voor initiatieven rondom de herdenking van de Armeense genocide) actief op dit gebied. Begin dit jaar is in samenwerking met de vredesorganisatie The Hague Peace Projects (die met verschillende diasporagroepen werkt aan een vreedzamer toekomst) een nieuw initiatief gestart: 'Op weg naar een gezamenlijke herdenking'. Op 30 maart was er in Den Haag de voorbereidingsbijeenkomst met persoonlijke verhalen én het idee om gezamenlijk, als Armeense, Koerdische en Turkse Nederlanders, een krans te leggen bij het genocidemonument in Assen.

Gezien onze goede relatie en samenwerking willen we u persoonlijk uitnodigen om deel te nemen aan de herdenkingsplechtigheid die dit jaar weer plaatsvindt in Assen op woensdag 24 april. Nu dus ook met een gezamenlijke krans namens de samenwerkende Armeense, Koerdische en Turkse Nederlanders. Het is voor ons een eer om u te mogen verwelkomen in Assen en samen te lopen naar het genocidemonument. Voor meer informatie kunt u contact opnemen via sirt nederland@gmail.com

In verband met organisatiewerkzaamheden horen we graag voor 20 april of u erbij bent. Tot dan!

Van: Expertise-unit Sociale Stabiliteit [<mailto:ESS@minszw.nl>]

Verzonden: vrijdag 23 februari 2018 15:30

CC: Expertise-unit Sociale Stabiliteit <ESS@minszw.nl>

Onderwerp: Update dossier 'Turkije'

Beste allemaal,

Hierbij ontvangen jullie opnieuw een mailing van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) over twee actuele onderwerpen.

- 1) De kwestie van de Armeense genocide en het standpunt van het NL kabinet;
- 2) buiten reikwijdte

1. De kwestie van de Armeense genocide en het standpunt van het NL kabinet

- Zoals jullie vast niet is ontgaan is er gisteren een debat geweest in de Tweede Kamer over de moties vanuit de Kamer over erkenning van de Armeense genocide door de Kamer en het sturen van een NL regeringsvertegenwoordiger naar de herdenking hiervan in Armenië. In de bijlage vinden jullie de door minister van BZ (in dit geval Kaag) uitgesproken teksten in reactie op deze moties.

buiten reikwijdte

Voor iedereen die volgende week vrij heeft: fijne vakantie!

Met vriendelijke groet,

Expertise-unit Sociale Stabiliteit

.....
Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Directie Samenleving & Integratie
Parnassusplein 5 | 2511 VX | Den Haag |

.....
T 10.2.e

ess@minszw.nl
www.socialestabiliteit.nl
.....

* Voor persvragen kunt u bellen met het secretariaat van de afdeling Woordvoering Ministerie van SZW op telefoonnummer 070 - 333 4443

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.